БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 78 (6513)
АПРЕЛИИН 18
СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО.

ХҮДӨӨГЭЙ АГИТАТОР

Социализмһаа коммунизмда манай ороной дамжан орожо байгаа үедэ политическэ агитаци айхабтар ехэ удхашанартай. Хүн зоной ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдые—шажан шүтэлгэ, мухар һүзэг, мунхаг заншалые үндэһөөрнь хадхаха, ажалша ниитые Коммунистическэ партиин, Ленин—Сталинай үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ политическэ агитаци тон ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Марксизм-ленинизмын классигуудай агууехэ һургаалые, партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн зохёолые үргэн ниитэ арад зондо гүнзэгыгөөр тайлбарилжа үгэхэ, манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ тэдэнэй бүхы хүсэ шадалые бүримүһэн элсүүлхэ гээшэ хүдөөгэй агитаторнуудай арюун нангин уялга мүн.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, манай республикын хүдөө нютагуудай партийна организацинууд, агитаторнууд агитационно-ниитын хүдэлмэриие зарим тэды һайжаруулаа. Ажахын, политическэ шухала кампанинуудай, илангаяа нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтын, малай үбэлжэлгын, хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэ бэлэдхэлгын үедэ агитколлективүүд, агитаторнууд колхозниугуудай, механизаторнуудай, малшадай дунда политическэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэжэ, агитационно хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй болоо.

Партиин областной комитет хүдөөгэй малшад-агитаторнуудай гурбан үдэрэй республиканска семинар гаргэжэ үсэгэлдэр дүүргэбэ. Хүдөөһөө ерэһэн агитаторнууд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл хайда, агитационно-ниитын хүдэлмэридэ олон янзын формонуудые хэйшан гэжэ хэрэглэдэг тухайгаа тус семинар дээрэ хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлэй үедэ Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй, Иволгын ба бусад зарим аймагуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри эли бодо һайжараа. Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой партийна организациин агитколлектив хөөрэлдөө, элидхэл ба лекцинүүдые үнгэргэжэ, харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэжэ, партиин XIX съездын шиидхэбэринүүдтэй, СССР-эй Верховно Соведэй IV сессиин материалнуудтай, эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай розничнo сэнгүүдые химдаруулха тухай партии, правительствын тогтоолтой колхозниингоо бүхы гэшүүдые танилсуулһан байна. Тус партийна организациин эрхим агитаторнууд нүхэд Дармаев, Раднаев гэгшэд даалгабаринта участогуудтаа недели бүхэндэ хоёр-гурба удаа хөөрэлдөө үнгэргэжэ, коммунизм байгуулха хэрэгтээ манай Эхэ ороной туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд тухай, партии ба правительствын шухала шиидхэбэринүүд тухай колхозниугуудтаа тодо һонороор хөөрэжэ үгэнэ, тэдэнэй политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээлые дам саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ. Иимэ жэшээ баримтануудые аймаг бүхэнһөө харуулжа болоно.

Ажалшадай дунда ябуулагдаха политическэ агитациин идейнэ хэмжээндэ партийна организацинууд гол анхаралаа хандуулха уялгатай. Гүн гүнзэгы удхатайгаар, нютагайнгаа ажабайдалай бодото жэшээ баримтанууд дээрэһээ ойлгосотой тодоор үнгэргэгдэһэн агитациин нүлөө ехэтэй байдагынь элитэ.

Политическэ агитаци гээшэ ажахын ямар нэгэн кампаниин үедэ ябуулагдадаг саг зуурын хэрэг бэшэ. Агитационно-ниитын хүдэлмэри ажалшадай дунда үдэр бүхэндэ, саг үргэлжэ ябуулагдаха ёһотой. Гэбэшье, ажахын-политическэ ямар нэгэн кампаниин захалхадань агитационно хүдэлмэри һэргээжэ эхилдэг, тэрэнэй үнгэрэмсөөрнь агитационно хүдэлмэреэ мартажа эхилдэг гү, али оройдоо ябуулхаяа болишодог партийна организацинууд, агитаторнууд манай аймагуудта үшөө олон бии гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Байкало-Кударын аймагай Молотовой, Кировэй, Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үедэ агитационно хүдэлмэри яһала ябуулагдадаг байгаа. Теэд һунгалтын үнгэрһэнһөө хойшо тус колхозуудай партийна организацинууд, агитаторнууд агитационно-ниитын хүдэлмэриие һуладуулжа, мартажа эхилһэн байна. Мүнөө эдэ колхозуудай гэшүүдэй, илангаяа холын гүүртэнүүд ба отаранууд дээрэ ажалладаг малшадай дунда агитационно-ниитын ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй, захиһан газетэ, журналнуудынь хэдэн недели, һара боложо абтана.

Иимэ дутагдалтай огто эбсэжэ болохогүй. Политическэ агитаци гээшэ идеологическа хүдэлмэриин шухала участок мүн. Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха гээшэ партийна организаци, агитатор бүхэнэй эгээл хүндэтэй, шухалын шухала уялга болоно.

Агитационно хүдэлмэриин элдэб формонууд ба хэрэгсэлнүүд — лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн, харуулан ойлгуулха агитаци, газетэ, журнал, «дайшалхы хуудаһа», «молни» гэхэ мэтэ зүйлнүүд шадамараар хэрэглэгдэжэ, политическэ хүдэлмэри удха һайнтайгаар, ойлгосотой һонороор ябуулагдаха ёһотой.

Агитаторнууд хадаа мал ба таряанажалай хүдэлмэрилэгшэдые культурнаар хангаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулха ёһотой. Тэдэнэр культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай—клуб болон уншалгын байшангай хүдэлмэрилэгшэдтэй холбоо барисаатайгаар хүдэлмэрилхэ, малай фермэ ба таряанажалай бригада дээрэ эмхидхэгдэһэн улаан булангые политическэ хүдэлмэриин бодото центр болгохо уялгатай.

Политическэ агитаци хэхэ гээшэ гансахан ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэг бэшэ, харин ажал хүдэлмэридэхи дутуу дунданудые элирүүлэн зайсуулха, үйлэдбэри дээрэ үльгэр жэшээ харуулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн удхатай юм.

Мүнөө манай республика 30 жэлэйнгээ ойн баярта бэлэдхэжэ байна. Табадахи сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар дам саашадань хүгжөөн дэбжүүлхын түлөө хүдөөгэй ажалшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, республикынгаа ойн баярые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гээшэ агитатор бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Ажалшад-агитаторнуудай республиканска семинар

КПСС-эй обкомой дэргэдэ республикын эрхим агитаторнуудай семинар боложо үсэгэлдэр дүүрэбэ.

Ниитын малажалые хүгжөөн дэбжүүлхэ, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар партийна организацинуудай ба тэдэнэй агитаторнуудай зорилгонууд тухай КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. У. Хахалов эндэ үгэ хэлэһэн байна.

Мүн «Тэжээлэй бата бэхи база гээшэ ниитын адуу малые саашадань олошоруулха, тэрэнэй ашаг үрэлгые улам ехэ болгохо үндэһэ һуури мүн» гэжэ партиин обкомой хүдөө ажахын таһагай даагшые орлогшо нүхэр П. Н. Ивановой, «Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи агитационно-ниитын хүдэлмэриин формонууд ба методүүд тухай» КПСС-эй обкомой агитациин секторые даагша нүхэр П. И. Разуваевай элидхэлнүүдые семинарта хабаадагшад шагнаа.

Элидхэлнүүдэй һүүлээр олон агитаторнууд үгэ хэлэһэн байна.

Үндэр ургаса ургуулдаг дүй дүршэл тухайгаа республикын солото луговодууд Андрей Иннокентьевич Батышев, Радна Дагбаевич Санжанов гэгшэд агитаторнуудта хөөрэжэ үгөө.

«СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб социализмһаа коммунизмда дамжан орохо замда шэнэ ехэ алхам мүн», «Социализмһаа коммунизмда оролгын уридшалһан гол, шухала условинууд тухай И. В. Сталинай һургаал», «Социалистическэ Бурят-Монголой 30 жэл», «Советскэ Союзай уласхоорондын байдал тухай» лекцинүүд эндэ уншагдаһан байна.

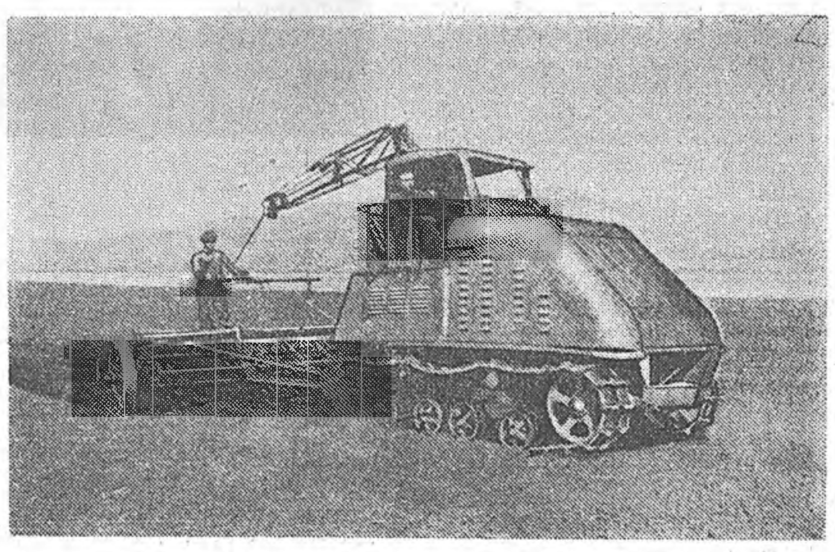

Ставропольско хизаар. Зеленчукска район нэлэнхы дээрээ электричествотэй болонхой. Электроэнерги колхозно үйлэдбэридэ ехээр хэрэглэгдэнэ. Хүдөө ажахын артельнүүдэй малажалай фермэнүүд электричествотэй болгогдоһон ба механизировалэгдэһэн байна. Кардоникска МТС-эй механизаторнууд колхозно поли дээрэ электрын хүсөөр газар хахална, культиваци хэнэ, пар борнойлно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зеленчукска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо намарай пар борнойлхотоёо хамта культиваци хэжэ байна. Кардоникска МТС-эй тракторист П. И. Коржов эндэ хүдэлмэрилхэдөө нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

ТАСС-эй фотохронико.

ВЦСПС-тэ

Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай огород тарилга тухай

ВЦСПС-эй секретариат хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай огород тарилга тухай тогтоол баталан абаа.

Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай огородуд дээрэ хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ, мүн тарилгын хүдэлмэриин эхилһэн газарнуудта тэрэниие болзор соонь эрхим шанартайгаар ябуулха хэмжээнүүдые абаха гэжэ профсоюзуудай, фабрично-заводской ба нютагай комитедүүдтэ, огород тарилга ба малажал эрхилһэн тэдэнэй комиссинуудта дурадхагдаа.

Үрһэнэй хартаабха ба огородой ургаса һаадгүйгөөр зөөхэ гурим 1953 ондо хэбээрээ үлэхэ юм гэжэ огородуудтай хүдэлмэришэд ба албахаагшадта тайлбарилагдаха ёһотой.

Профсоюзуудай Соведүүд хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай огород тариха газарай участогуудые ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай болзор соонь гаргажа үгэхэ хэрэгтэ предприятинуудай ба эмхи зургаануудай коллективүүдтэ туһалха уялгатай.

(ТАСС).

Татариин арадай поэт Габдулла Тукайн наһа бараһаар 40 жэлэй ой

КАЗАНЬ, апрелиин 15. (ТАСС). Татариин ажалшад татарска арадай поэт Габдулла Тукайн наһа бараһаар 40 жэлэй ойе тэмдэглэбэ.

Татарска литературада реалистическэ шэглэлэй эхи табиһан Габдулла Тукай хадаа поэтическэ олон зохёолнуудые үлөөгөө. Тэрэ хадаа агууехэ ород арадтай татарска арадай ахадүүгэй хани барисаа хүгжөөхэ ябадалда өөрынгөө хүсэтэ бүхы оюун бэлигые зорюулһан юм. Тукайн зохёолнууд ород, узбек, казах, киргиз, башкир, чуваш ба бусад хэлэнүүд дээрэ оршуулагдаа.

Агууехэ барилгануудта хэрэгтэй модо урадхуулжа эхилээ

КИРОВ, апрелиин 15. (ТАСС). Областиин мүрэнүүд мүльһэнһөө сэбэрлэгдэжэ байна. Үсэгэлдэр Афанасьевска леспромхоз коммунизмын агууехэ барилгануудта зорюулагдаһан модые «Кирлес» трестдэ түрүүшынхеэ урадхуулжа эхилбэ. Леман, Созюм, Полуденная гэжэ мүрэнүүдтэ олон мянган кубометр модо оруулагдаа.

Хэдэн миллион кубометр барилгын модо Сталинградска, Куйбышевска ба Каховско ГЭС-үүдэй барилгада уһаар эльгээгдэхэ байна.

БМАССР-эй 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Машинистнуудай мүрысөөн

Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй ашаануудые тээһэн поезднууд Улан-Удын станциие дамжан зүүлжээшье, баруулжаашье зорино. Тус поезднуудые жолоодогшод-машинистнууд Майн һайндэрэй ба Бурят-Монголой республикын тогтоһоор 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, горьтой амжалтануудые туйлажа байна.

Улан-Удын депогой машинистнууд хүндэ ашаанай поезднуудые олоор жолоодохотоёо хамта, нормоһоо гадуур ашаа шэрэлгые ехэдхэнэ. Ганса апрель һарын түрүүшын арбан үдэртэ тэдэнэр хүндэ ашаатай 129 поезд жолоодожо, нормоһоо үлүүлэн 51 мянган тонно ашаа шэрэбэ. Инструктор нүхэр Богинский гэгшын колонной машинистнууд хүндэ ашаатай 26 поезд жолоодоо. Тэдэнэр нормоһоо гадуур 14 мянган тонно ашаа шэрэжэ, паровозно машинистнуудай хоорондо үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Хүндэ ашаанай поезднуудай машинистнууд нүхэд Левит, Косухин, Здаров, Мезенин болон бусад апрелиин түрүүшын 10 үдэр соо хүндэ ашаатай 2—3 поезднуудые жолоодоо. Мүнөө депогой машинистнуудай мүрысөөн бүри хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна.

И. Вшивков.

Мяханай комбинадай түрүүшүүл

Улан-Удын мяха-консервын комбинадта Майн 1-нэй ба БМАССР-эй 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ.

Цехүүд хоорондын социалистическэ мүрысөөндэ жестяно-баночна цех (начальнигынь нүхэр Коновалов) баранһаа түрүүлжэ ябана. Энэ бригадын коллектив 1953 оной түрүүшын кварталай түсэбые 269 процент дүүргэһэн байна. Тэдэнэр продукцинингаа өөрынь үные улам химдаруулхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Һүүлэй 2 һарын туршада тус цех 13610 түхэригэй алмалта хэһэн байна.

Консервнэ цехын ашаа тээгшэд түрүүшүүлһээ хожомдоногүй. Илангаяа нүхэр Сивцовой хүтэлбэрилдэг бригада бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Энэ бригадын коллектив жэлэй эхинһээ хойшо 8 һарынгаа даалгабари дүүргэө. Стахановецууд, — ашаа тээгшэд нүхэд Сивцов, Головушин, Вейдяйкин, Власов, Витусик гэгшэд даалгабаряа 300 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Комбинадай электригүүд мүн лэ амжалтануудые туйлана. Нүхэр Ананинай бригада мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Электроцехын хүдэлмэришэн бүхэн нормоёо 125 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Н. Святогор.

Уһавзамшадай стахановска ажал

Улан-Удын пристаниин хүдэлмэришэдэй бригаданuудай болон механизаторнуудай хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй дүн һаяхан гаргагдаба. Март һарын даалгабариие эрхим шанартайгаар 137 процент дүүргэһэн нүхэр Григораж гэгшын барилгын бригадада профсоюзай местком дамжуулгын Улаан туг барюулба.

Пристаниин хэлхеэ холбооной таһаг (начальнигынь нүхэр А. К. Окороков, профорганизатор Ф. Б. Мардеева) хоёрдохи һуури эзэлбэ. Энэ таһаг навигацида бүрин бэлэн болоо гэһэн паспорт абаба.

Республикын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ пристаниин хүдэлмэришэд Григораж, Содзяк, Цыбенов, Столяров болон бусад шалгаржа, бассейнэй хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Навигациин эхилхэһээ холо урид пароходуудые эрхим шанартайгаар заһабарилжа гаргаха уялга абаһан судна заһабарилгын механическа цехын коллектив март һарын түсэбые 101,1 процент дүүргэөд, апрель һарын түрүүшын 10 үдэрэй графигые үлүүлэн дүүргэбэ.

Л. Бондаренко.

Түсэбһөө гадуур продукци үгэнэ

Улан-Удын загаһа буйлуулдаг заводой коллектив Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Тус коллектив апрелиин түрүүшын хахадта түсэбһөө гадуур 90 мянган түхэригэй һайн шанартай продукци үйлэдбэрилжэ, городой ажалшадта үгэбэ.

Хүдэлмэришэд хоорондын мүрысөөндэ кулинарна цехын хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Баландина, Журюхина гэгшэд түрүүлжэ ябана. Эдэнэр халаанайнгаа даалгабари 150—160 процент дүүргэнэ.

Мүн коптильно-маринадна цехтэ нүхэд Гребенщиков, Булыно гэгшэд эрхим ажалаараа бусадта үльгэр жэшээ харуулна.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭ

Полевой хүдэлмэри үргэдэжэ байна

ЦАКИР. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай олонхи колхозууд тарилгада һайнаар бэлэдхээд, эртын борнойлго хэжэ эхилбэ. Жэшээлхэдэ, Михайловска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 300 гаран гектар пар борнойлгдоо. Закаменай МТС-эй нүхэр Мордлеповэй тракторна бригада энэ колхозой полинууд дээрэ гараад байна.

Улекчинэй сомоной «1-ое Мая» колхоздо 250 гаран га газар борнойлогдоо. Тус колхозой полинууд дээрэ шииг нойто тогтоохо, намарай хара тарянда нютагай болон минеральна үтэгжүүлгээр тэжээл үгэхэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Мүн тэрэшэлэн Хамниин сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхоз эртын борнойлго эхилбэ.

КЯХТА. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай зарим колхозууд эртын хахалалга эхилээ. Усть-Кяхтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 51 гектар газар хахалагдаа. Тиихэдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ эртын борнойлго, культиваци, лущени хэхэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Һүүлэй мэдээгээр, эндэ 300 гектар газар борнойлогдоо. Кяхтын МТС-эй нүхэр Цыдендоржиевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын трактористнууд Цырен Цыренов, Геннадий Банзаров, Улаадай Юмсурунова гэгшэд энэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Эдэ механизаторнууд республикынгаа 30 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ хабарай полевой хүдэлмэринүүдэй түсэбые 120 процент дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаа.

Б. Дымбрылов,
манай корреспондент.

Түрүү бригада

Сосновско сабшалангай-мелиоративна станциин тракторна бригаданuудай дунда нүхэр В. Т. Кокиной хүтэлбэрилдэг № 4 тракторна бригада эрхим ажалаараа үнинэй суурхадаг. Энэ бригада «Улаан Туяа» колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилнэ. Үнгэрһэн жэл тус бригадын механизаторнууд үйлэдбэринингөө жэлэй түсэбые 134 процент, ургаса абаха түсэбөө 111 процент дүүргэһэн ба 4452 килограмм горючи алмаһан байна. Эндэ дүй дүршэл ехэтэй трактористнууд В. Машанов, Б. Базаржапов болон бусад механизаторнууд хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ 500 гектарай орондо 580 гектар газар эрхим шанартайгаар элдүүрилжэ, үйлэдбэринингөө даалгабариие үлүүлэн дүүргэһэн ба ехэхэн горючи алмаһан байха юм.

Мүнөө энэ бригадын механизаторнууд хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна. Тракторнууд болон прицепной машинанууд һайн шанартайгаар заһабарилагдаа, бригада кадрнуудаар бүридүүлэгдээ, тарилгын хүдэлмэриин түсэб табигдаа. Энэ жэл бүхы тракторнууд хоёр халаанда хүдэлмэрилхэнь.

Энэ бригадын гэшүүд республикынгаа ойн баярай хүндэлэлдэ условно трактор бүхэнөөр 560 гектарһаа (зөөлэн хахалалгаар) доошо бэшэ газар элдүүрилхэ, 7 процент горючи алмаха гэһэн социалистическэ уялга абаа.

И. Баженов.

Юу хүлеэдэг хүтэлбэрилэгшэд бэ?

Прибайкальска аймагай Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоз таряанажалайнгаа талаар ехэхэн колхозуудай нэгэниинь юм. Теэд тус колхоз энэ жэлэй хабарай тарилгада муугаар бэлэдхэжэ байна. Таряанай ургаса дээшэлүүлхын туладa үбэл, хабарай сагта полинууд дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд оройдоо хэгдээгүй. Наг шэбхэ гаргаха түсэб арайхан гэжэ 5 процент дүүргэгдээ. Поли дээрэ гаргагдаһан шэбхэ мүнөө болотор тараагдаагүй, обоолоотой зандаа хэбтэнэ. Нэгэшье гектар газар дээрэ саһа тогтоогдоогүй. Тиигээд полинууд дээрэхи саһанай хайлахада, һайрамай уһа тогтоогдоогүй байна.

Мүнөө тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын машинанууд болон зэр зэмсэгүүд заһабарилагдажа дүүрээдүй зандаа. 25 борнойн 12-нь, 34 плугай 23-ниинь, 2 сеялкын 1-нь, 13 тэргын 9-ниинь заһабарилагдаад, бэшэниинь һандархай зандаа хэбтэнэ. Мүн үрһэ хүрэнгэ зөөхэ хайрсагууд ба мэшээгүүд дутамаг, эбдэрхэй, хахархай байна. Тарилгада хэрэглэгдэхэ мори унаа ажалһаа сүлөөлэгдэһэн болобошье, һайн тэжээлдэ табигдажа амаруулагданагүй.

Энэ колхоздо 176 центнер хара тарянай, 114 центнер шэниисын үрһэнэй тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байһаниинь шалгалтаар тодоруулагдаа. Теэд мүнөө үрһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, кондиционнобэшэ үрһые кондиционно үрһөөр андалдаха хүдэлмэри ябуулагданагүй. Мүн үрһэ хүрэнгэ хороор угааха, нара һалхинда хатаан шанаржуулха талаар юушье хэгдэнэгүй.

Тиихэдэ хартаабхын үрһэн дутамаг. Хартаабхын үрһэ худалдажа абахын түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд оролдоногүй.

Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Карпов, партийна организациин секретарь нүхэр Бурдуковский хоёр ажалаа эмхидхэжэ, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ бүхы колхозниугуудаа элсүүлхын орондо, «хүнүүд хүртэнэгүй» гэһэн хооһон шалтагаан бариад, һанаа амар һуудаг заншалтай.

Г. Ильин.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Колхозой парторганизациин бюрогой хүдэлмэри тухай

«Партийна эхин организаци хадаа ябуулагдажа байгаа хүдэлмэри хүтэлхын тула 11 хүнһөө олон бэшэ составтай бюрое нэгэ жэлэй болзороор һунгаха» гэжэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Устав соо хэлэгдэнэ. Партийна бюро болбол коллегиальна хүтэлбэриин орган мүн. Тиимэһээ партбюро бүхы шухала асуудалнуудые хамтаараа бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой шиидхэбэринүүдые гаргадаг байна.

Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой партийна организациин бюро энэ үүргэеэ муу бэшээр дүүргэнэ. Энэ партийна организаци тиимэшье ехэ бэшэ, 20 коммунистнуудтай юм. Урда тээнь тус партийна организаци аймаг соогоо эгээл муугаар хүдэлмэрилдэг гэжэ тоологдодог байһан юм. Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдадаг, бюронь хүдэлмэрилдэггүй, тэрэнэй гэшүүд партийна хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаггүй, өөһэдынгөө уялганuудта ёһо тэдыгээр хандадаг байгаа.

Үнгэрэгшэ тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан дээрэ партбюрогой шэнэ состав 5 хүнһөө һунгагдаһан байна. Партбюрогой секретаряар зоотехник нүхэр Хороших һунгагдаа һэн. Партийна бюро тоосоото үе соо партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэрие эли бодо һайжаруулаа. Партийна хүдэлмэриие коллегиальна ёһоор хүтэлбэрилдэг болоһониинь энээндэ ехэ үүргэ дүүргээ. Коллегиальнаар хүтэлбэрилгэ партбюрогой гэшүүн бүхэнэй даалгагдаһан хэрэгтэ харюусалгые улам ехэ болгоно. Бюрогой гэшүүн бүхэн секретарьтаяа хамта партийна хүдэлмэриин ямар нэгэн участогай түлөө харюусалгатай байха ёһотой бшуу. Энээниие хараадаа абалсан, партийна бюрогой гэшүүд түрүүшынгээ заседани дээрэ хоорондоо уялгануудаа хубаарилан абаһан байна. Партбюрогой секретарь нүхэр Хороших агитколлективые хүтэлбэрилхэ, партийна ажахые эрхилхэ, коммунистнуудай бүридхэл хэхэ, гэшүүнэй түлэбэри абаха уялгануудые даажа абаа һэн. Бюрогой гэшүүн нүхэр Бриковтэ коммунистнуудай политическэ һуралсалые хүтэлбэрилхэ ба хинаха уялга даалгагдаһан байна. Нүхэр Аксенов малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан коммунистнуудай ажал ябуулгые ба бүхы малшадай дундахи социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ, социалистическэ уялгануудай гүйсэдхэлые хинаха болоһон байна. Газартаряалангай бригадын гэшүүдэй дунда мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгые бюрогой гэшүүн нүхэр Побоковто, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые хүтэлбэрилхэ даалгабари нүхэр Шаринада даалгагдаһан байна. Эдэ уялганuудһаа гадна, бюрогой гэшүүдтэ даалгабаринууд үшөө үгтэдэг юм.

Парторганизациингаа хүдэлмэриие түсэблэхэ хэрэгтэ партийна бюро ехэ анхарал табидаг. Колхозой ойрын саг соо дүүргэхэ ёһотой ажахын-политическэ зорилгонуудые хараадаа абалсан, партбюро хүдэлмэриингөө түсэб зохёодог юм. Бюрогой заседани, партийна суглаан дээрэ ямар асуудал зүбшэн хэлсэхэ байһанаа, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин шухала хэмжээ-ябуулганuудые түсэб соогоо хараалдаг байна. Тэдэниие бэелүүлхэ болзор, тэдэниие бэлэдхэхын ба гүйсэдхэхын түлөө харюусалгата хүнүүд түсэб соо тодорхойлогдодог. Хүдэлмэриин түсэб һара бүридэ зохёогдожо, түрүүн бюрогой заседани дээрэ харагдажа үзэгдөөд, удаань партийна суглаан дээрэ баталагдадаг.

Һүүлэй зургаан һарын турша соо партийна бюрогой заседани 11 дахин зарлагдажа, партийно-политическэ хүдэлмэридэ, колхозой ажахын ябуулгада хамаатай 14 асуудал хэлсэгдэһэн байха юм.

Партбюрогой секретарь ба гэшүүд партийна суглаануудай ба дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунистнуудые, мүн бүхы колхознигуудые элсүүлхэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэдэг байна. Партийна суглаануудай гүйсэдхэлые шалгаха зорилгоор коммунистнуудай тоосоое партбюрогойнгоо заседани дээрэ зүбшэн хэлсэдэг. Жэшээлхэдэ, үбэлэй эхеэр болоһон партийна суглаан дээрэ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай ба малай үбэлжэлгын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо тогтоол гаргагдаһан байгаа. Партийна суглаанай энэ шиидхэбэриин гүйсэдхэл тухай коммунистнуудай тоосоое үбэлэй турша соо партийна бюро хоёр дахин шагнаа. Колхозой түрүүлэгшэ Побоковой, малай фермэнүүдые даагшад нүхэд Мельниковэй ба Калмыкинай тоосоо шагнаһан байха юм. Бюрогой заседани дээрэ бусад фермэнүүдые даагшад, зарим малшад уригдаһан байна. Тиигэжэ партбюро хадаа малай үбэлжэлгын дутуунуудые саг соонь элирүүлээ һэн. Малшадай ажал муугаар эмхидхэгдэдэг, тэжээл шэрэхэ график дүүргэгдэдэггүй, адуу малаа хаһа саг соонь эдеэлүүлдэггүй ба уһалдаггүй ушарнууд гарадаг байба. Мүн малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдадаг байгаа. Энэ асуудалаар партийна суглаанай гаргаһан тогтоол дүүргэхэ хэрэгтэ зарим агитаторнууд-коммунистнууд ёһо тэдыгээр хандаһан байна.

Партийна суглаанай шиидхэбэридэ хайша хэрэгээр хандадаг коммунистнуудта партбюро уридшалан һануулга хээд, энэ шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан байна. Малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдаа һэн. Фермэнүүдэй ажал хүдэлмэриие хинажа байхын тулада бюрогой гэшүүдтэ зарим фермэнүүд даалгагдаһан байна.

Иигэжэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулганuудые бэелүүлһэнэй ашаар малшадай ажалай эмхидхэл нилээд гуримшуулагдаһан, мал эдеэлүүлгэ ба харууһалга һайжарһан байна. Эдэ бүгэдын ашаар малай үбэлжэлгэ мүнөө амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Ахалагша һаалишан, сельскэ Соведэй депутат Анна Югова хаража байһан 12 үнеэнһээ 12 тугал абаад, тэдэнээ бүрин бүтэнөөр тэнжээжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ һаамхай үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һаагаа юм. Гүүртые даагша Якимов, ахалагша хонишод Пашинский, Дампилова гэгшэд малаа һайнаар харууһалжа байдаг.

Партийна бюро коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табиха, тэдэнэй түрүү үүргые дээшэлүүлхэ тушаа хододоо анхарал табидаг. Таряанажал дээрэ 8, малажал дээрэ 7 коммунистнууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй олонхинь колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүл юм.

Партийно-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулһанай ашаар колхознигуудай политическэ ба ажалай эдэбхи нилээд дээшэлнэ. Колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээ. Мүнөө жэлдэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд һайнаар малаа үбэлжүүлжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус артель орооһото культурануудай бүхы талмай дээрэһээ га бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер ургаса хуряагаа һэн. Үрһэнэй ба бусад фонднууд бүримүһэн байгуулагдаа. Мүнөө жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэлые энэ колхоз эмхитэйгээр дүүргээд, эртын борнойлго хэжэ, газараа утэгжүүлжэ байна.

Гэхэ зуура, партийна бюрогой хүдэлмэридэ дутуунууд үшөөл бии юм. Зарим үедэ бюрогой заседани үсөөнөөр хэгдэнэ. Партбюрогой гэшүүдэй зариманиинь, жэшээлхэдэ, нүхэр Шарина партийна хүдэлмэридэ һулаар хабаадана. Бюрогой заседани дээрэ партидоторой хүдэлмэриин асуудал үшөө үсөөнишэгөөр хэлсэгдэнэ. Жиирэй зарим коммунистнууд партийна хүдэлмэридэ багаар хабаадуулагдана. Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ дутуунууд бии. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үшөө хангалтагүйгөөр табигданхай.

Партбюрогой секретарь нүхэр Хороших колхозой түрүүлэгшээр һаяхан һунгагдаа. Тиимэһээ тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан боложо, бюрогой секретаряар нүхэр Аксенов һунгагдаһан байна.

Партийна бюрогой шэнэ состав эдэ дурсагдаһан ба мүн тоосоото-һунгуулиин партийна суглаан дээрэ элирүүлэгдэһэн бусад дутуунуудые сүм усадхаха, партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха, тиигэжэ колхозойнгоо ниитын ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлажа, республикынгаа 30 жэлэй ойе угтаха байһаниинь лаблтай.

И. Кондратьев.

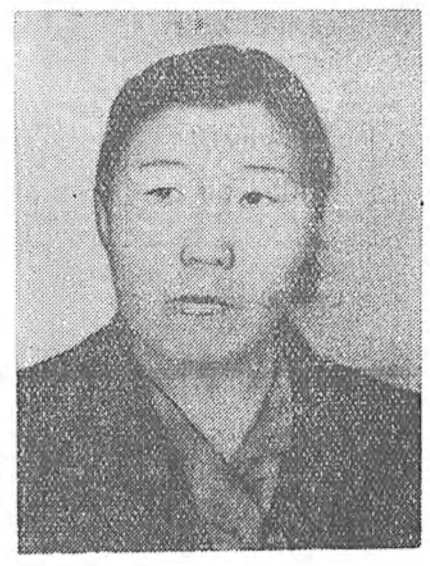

Бурят-Монголой АССР-эй тогтоһонһоо хойшо 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн промышленна предприятинуудта үргэлжэжэ байна. Тэрэ тоодо Кяхтын гуталай фабрикын тапочка оёдог мастер Долгор Бальчиндоржиева гэгшэ халаа-найнгаа даалгабариие 30 процентээр үлүүлжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Бальчиндоржиева.

А. Мантаевай фото.

ЗАГАҺАШАДАЙ ШЭНЭ КАДРНУУД

Манай республикын загаһанай промышленность түрүү техникээр жэл ерэхэ тудам ехээр механизацилагдана. Энэ жэлдэ Байгал дээрэ загаһа барилгын хүдэлмэриие механизацилхын тула катернууд, моторно онгосонууд олоор абтаба.

Энэ шэнэ техникые һайнаар ашаглахын тула «Байкалгосрыб» трест мотористнуудай кадрнуудые бэлдэхэ тусгаар курса эмхидхэһэн байгаа. Гасловой ба загаһа барилгын колхозуудай 32 хүн тус курсые дүүргээд, мүнөө загаһа барилга дээрэ хүдэлмэрилхөөр гараба.

Гадна, Тобольско һуралсалай комбинадта манай республикаһаа 8 хүн һуралсажа байна.

* * *

Каспийска загаһашадай түрүү дүй дүршэлые Байгал далай дээрэ үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн Кабанскын аймагай суута загаһашан нүхэр Циванай эдэбхиие манай республикын загаһашад һайшаан дэмжээ. Каспиин далайн загаһашад ходо табигдаад байдаг (ставной) губшуураар загаһа барилга түрүүшынхеэ хэрэглэжэ захалһан байна. Энэ губшуурынь һалхи шуурганай болоходо далайн оёорто шэнгэшэдэг дээрэһээ долгиндо таһардаггүй юм.

Энэ жэлдэ манай республикын загаһанай промышленностиин бүхы предприятинууд ба олонхи колхозууд тиимэ губшуурнуудые абаха байна.

Ставной губшуурнуудые үргэнөөр хэрэглэхын түлөө мүн нүхэр Циванай түрүү дүй дүршэлые дамжуулхын зорилгоор «Байкалгосрыб» трест бригадирнуудай курса эмхидхэһэн юм. 180 часай программатай энэ курсые 13 хүн дүүргэжэ гараба.

Г. Цыденов.

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

„Республикын эрхим малшан“ гэһэн нэрэзэргэ олгохо тухай*)

«РЕСПУБЛИКЫН ЭРХИМ МОРИНОЙ-ТОВАРНА ФЕРМЫЕ ДААГША»

1. **Афанасьев** Яков Яковлевичта, Бичурын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

2. **Ангархаев** Цырен Аюшеевичтэ, Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

3. **Астраханцев** Иван Анатольевичто, Иволгын аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

4. **Бекетов** Иван Ивановичта, Ториин аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

5. **Батоцыренов** Бахтада Гомбожаповичта, Кяхтын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

6. **Буянтуев** Шарап Буянтуевичта, Ториин аймагай «Улаан Тори» колхозой КТФ-е даагша.

7. **Васильев** Илларион Анкуриновичта, Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

8. **Гармаев** Дашидондок Батуевичта, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

9. **Гармажапов** Норбо Цыбиковичтэ, Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

10. **Данжуров** Лхасарун Хашигтуевичта, Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

11. **Доржиев** Цыбигтэ, Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

12. **Домышев** Михаил Матвеевичтэ, Түнхэнэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

13. **Ендонов** Лубсан Шагдуровичта, Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

14. **Зарубин** Роман Федоровичто, Кяхтын аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

15. **Ламаев** Дашинима Нам[...]рановичта, Закаменай аймагай К[...]ровэй нэрэмжэтэ колхозой КТФ[...] даагша.

16. **Манзаров** Содном Ирназын[...]вичта, Түнхэнэй аймагай Молото[...]вой нэрэмжэтэ колхозой КТФ[...] даагша.

17. **Малофеев** Павел Васильеви[...]та, Сэлэнгын аймагай Ленинэй н[...]рэмжэтэ колхозой КТФ-е даагша.

18. **Маслов** Евстигней Ивано[...]вичта, Заиграйн аймагай Тельма[...]нэй нэрэмжэтэ колхозой КТФ[...] даагша.

19. **Овсянкин** Андрей Георгиеви[...]то, Кяхтын аймагай Ворошилов[...] нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даа[...]ша.

20. **Патанов** Бадмацырен Му[...]коевичто, Сэлэнгын аймагай Кал[...]нинай нэрэмжэтэ колхозой КТФ[...] даагша.

21. **Сафонов** Константин Архип[...]вичта, Бичурын аймагай Жданов[...] нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даа[...]ша.

22. **Санжанов** Цырендаши Бадм[...]цыреновичтэ, Кяхтын аймагай Ста[...]линай нэрэмжэтэ колхозой КТФ[...] даагша.

23. **Самойлов** Степан Матве[...]вичтэ, Кяхтын аймагай Калинина[...] нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даа[...]ша.

24. **Сластин** Анфиноген Демид[...]вичтэ, Тарбагатайн аймагай Лен[...]нэй нэрэмжэтэ колхозой КТФ[...] даагша.

25. **Сидитов** Сосор Дугаржап[...]вичта, Ториин аймагай Молотов[...] нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагш[...]

26. **Сысоев** Степан Фастовичта[...] Тарбагатайн аймагай «Гигант» ко[...]хозой КТФ-е даагша.

27. **Хайдуков** Иннокентий Алек[...]сеевичтэ, Зэдын аймагай «Кра[...]ный партизан» колхозой КТФ[...] даагша.

28. **Цыденов** Дондит Цыденови[...]тэ, Заиграйн аймагай Ленин[...] нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даа[...]ша.

29. **Цыцерунов** Шарапта, Зэд[...] аймагай Сталинай нэрэмжэтэ кол[...]хозой КТФ-е даагша.

30. **Эрдынеев** Жап Сандуевич[...] Заиграйн аймагай Карл Маркс[...] нэрэмжэтэ колхозой КТФ-е даагш[...]

*) Түгэсхэл. Эхининь манай газетын апрелиин 15-най номерто

Малынь тарганаар ондо орожо байна

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, № 1 һүнэй-товарна фермын Баруун-бэе гэжэ газарта байдаг эбэртэ бодо малай гүүртэдэ (даагшань Цыбик Амурова) 120 шахуу залуу малнууд бултадаа хүсэ шадал һайнтайгаар ондо орожо байна. Эндэ жэлэй эхинһээ хойш[...] нэгэшье мал гарзалаагүй.

Мүн Енхор гэжэ газарта байд[...] эбэртэ бодо малай гүүртэ[...] (даагшань Цыден Санжижапов[...]) нэгэшье мал гарзалангүй, бултадаа тэнхээ тамир һайнтайгаар он[...] орожо байна. Колхозой адуун һ[...]рэгшье атар тарган.

В. Бадашкеев.

АГИТАТОРТА ТУҺАЛАМЖА

Агитационно-хүдэлмэридэ газетэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ

Советскэ хэблэл хадаа олониитын дунда агитаци хэхэ Коммунистическэ партиин тон шухала зэбсэг, хүн зоной дунда идейно-политическэ хүдэлмэри ябуулха бодото центр мүн.

«**Хэблэл хадаа,** — гэжэ нүхэр Сталин һургадаг һэн, — **хүдэлмэришэн ангитай өөрынгөө ойлгосотой хэлэн дээрэ үдэр бүхэндэ, час бүхэндэ партиин хөөрэлдэдэг эгээл хурса зэбсэг мүн. Парти анги хоёрой хоорондо духовно холбоо байгуулха ондоо тиимэ уян аппарат байгаалида үгы юм**». Советскэ газетэнүүд ба журналнууд Ленин — Сталинай идейнүүдые олониитын дунда саг үргэлжэ номноно, советскэ байгуулалтын бата бэхи үндэһэ һуури болохо партиин политикые тайлбарилан, ажалшадые Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ байха үзэлөөр, советскэ гүрэнэй өөрыгөө хамгаалха шадабариие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ тухай оролдодог байхаар, политическэ дээдэ һэрэмжэтэй байхаар ажалшадые хүмүүжүүлнэ, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ тэдэниие эмхидхэн элсүүлнэ.

Эгээл тиимэһээ Коммунистическэ парти, Советскэ правительство хэблэлые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ тухай саг үргэлжэ һаналаа табижа байдаг. Орон доторнай 8 мянга үлүүтэй газетэнүүд, 1500 шахуу журналнууд гаргагдана. Тэрэ тоодо манай Бурят-Монголой АССР-тэ 3 республиканска, 2 городской, 23 аймагай, 5 заводской ба ведомственнэ газетэнүүд хэблэгдэнэ. Орон доторнай хэблэн гаргагдадаг газетэ, журналнуудай тираж ганса 1952 ондо 2 миллион үлүүтэй экземпляраар олон болоһон байха юм.

Өөрынгөө хүдэлмэридэ партиин энэ шалгагдамал зэбсэгые үргэнөөр хэрэглэхэ, газетэнүүдтэ бэшэгдэһэн материалнуудай удхые город ба деревниин олониитэ ажалшадта хаһа саг соонь ойлгуулжа байха гээшэ агитатор бүхэнэй шухала зорилго болоно.

Газетын материалнуудые ажалшадта уншажа үгэхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай байна.

Фабрикын гү, али заводой цехүүдтэ, бригаданuудта ба группануудта обедэй забһарлалгын үедэ, хүдэлмэриин эхилхын урда гү, али дүүрэһэнэйнь һүүлээр халаануудай һэлгэлсэлгын забһарта газетын материалнуудые уншажа үгэхэдэ таарамжатай байдаг. Газетэ уншалга цехын улаан буланда гү, али бригадын, группын хүдэлмэрилдэг газарта дүтэ байһан байрада үнгэргэгдэдэг байха юм. Хүдөө нютагуудта газетэ уншалга поли дээрэ, полевой станууд гү, али фермэнүүд дээрэ, улаан булан соо гү, али уншалгын байшанда, колхозой правлени соо гү, али колхознигуудай өөһэдынь гэр байрануудта үнгэргэгдэдэг. Газетые 20—30 минутаһаа дээшэ бэшэ саг соо уншажа үгөөд дүүргэхэ хэрэгтэй, юуб гэхэдэ, энээнһээ удаараа һаа, шагнагшад эсэхэ байна.

Газетын материалнуудые тогтоогдоһон саг соо, тусхай үдэрнүүдтэ ба часуудта уншажа үгэдэг байха гээшэ ехэ удхашанартай. Тиихэдээ 15—20-һоо олон бэшэ хүниие суглуулаад, газетэ уншахада һайн байдаг. Газетэ уншалгада нэгэ удаа хабаадалсаһан хүнүүдые саашадаа таһалдангүйгөөр саг үргэлжэ ерэдэг болгохо гээшэ һайшаалтай юм. Энэ хадаа газетын материалнуудые уншаха ябадалые гуримтай болгожо үгэхэ байна.

Политическэ агитаци ябуулхадаа газетын материалнуудые амжалтатайгаар хэрэглэхын тулада газетэ уншалгада һайнаар бэлэдхэхэ, статьянуудые шадамараар шэлэжэ олохо, тэрэнэй удхые шагнагшадта зүбөөр ойлгуулха хэрэгтэй. Агитатор болбол ямар газетын материалнуудые уншажа үгэхэ байһанаа тон түрүүн тодорхойлхо зэргэтэй. Агитатор хадаа политическэ асуудалнуудаар хүсэд һайн материалнуудые «Правда», «Известия» газетэнүүдһээ бүрин олохо байна. Эдэ газетэнүүд үргэн олон уншагшадта зорюулагдадаг байһан тулададаа, дотоодын ба уласхоорондын байдалай, экономикын, политикын ба культурын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр болон дэлгэрэнгыгээр харуулдаг, парти, правительствын шухала шухала документнүүдэй текстнүүдые хүсэдөөр хэблэдэг байха юм. «Труд» газетэ гол түлэб профсоюзуудай хүдэлмэриие, оронoй хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалые ба ажал-ябуулгые, гадаадын оронуудай ажалшадай байдалые харуулдаг байна. «Хүдөө ажахы» гэжэ газетэ хүдөө ажахын, колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй ажабайдал тухай материалнуудые толилно. «Комсомольская правда» советскэ ба гадаадын оронуудай залуушуулай ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай статьянууд хэблэгдэнэ. «Советское искусство», «Медицинский работник» гэжэ газетэнүүд, «Литературная газета», «Учительская газета» хадаа культурна байгуулалтын ба элүүрые хамгаалгын асуудалнууд тухай бэшэдэг юм. Манай республиканска, городской болон аймагуудай газетэнүүд республикын, городой, аймагай ажабайдал тухай, нютагай партийна, советскэ, культурна ба бусад организацинуудай хүдэлмэри тухай гол түлэб бэшэдэг байна.

Агитатор болбол газетэнүүдэй нэгыень гол түлэб хэрэглэдэг байха ёһотой. Газетэнүүдһээ политическэ эгээн шухала материалнуудые — парти, правительствын шиидхэбэринүүдые, эдэниие тайлбарилһан түрүү бэшэгүүдые ба статьянуудые шэлэн абажа уншаха ёһотой. Тиихэдээ коммунизмын агууехэ барилганууд тухай материалнуудые,ороной, республикын, городой, аймагай ажабайдал тухай информацинуудые, арадай демократиин оронуудай хүгжэлтэ тухай статьянуудые, капиталистическэ оронуудай ажалшадай байдал тухай корреспонденцинүүдые үргэнөөр хэрэглэлсэхэ хэрэгтэй.

Үйлэдбэриин темэдэ бэшэгдэһэн материалнуудые шэлэн олоходоо, агитатор өөрынгөө хүдэлмэрилжэ байһан предприятиин онсо байдалые, шагнагшадайнгаа составые хараадаа абалсаха зэргэтэй. Промышленна предприятида хүдэлмэрилжэ байһан агитаторнууд дотоодын ба уласхоорондын байдалай талаар юрэнхы политическэ статьянуудые уншахатаяа хамта, мүн тэрэшэлэн социалистическэ мүрысөөн тухай, бүтээн таргадат продукциин өөрын үные химдаруулха ба шанарыень һайжаруулха тухай, арьбалалгын гуримые наринаар сахиха тухай, предприятиин ашаг олзо ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ тухай материалнуудые шэлэн оложо хэрэглэлсэхэ ёһотой. Колхозой агитаторнууд таряанай ургаса дээшэлүүлхын, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхын, ниитын адуу малай тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлые харуулһан материалнуудта гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Уншажа үгэхын тулада шэлэн олодог материалнуудтаа тэрэшэлэн фельетонууд, очеркнууд, рассказууд болон шүлэгүүдые оруулалсаха хэрэгтэй.

Уншаха материалнуудаа шэлэжэ олоһонойнгоо һүүлээр агитаторнууд тэдэнээ анхаралтайгаар уншаад, шагнагшадай гол анхарал хандуулха шухала газарнуудыень доогуурнь зураха уялгатай.

Иигэжэ һайнаар бэлэдхэһэнэйнгээ һүүлээр агитатор хадаа өөрынгөө группада газетэ уншажа үгэхэеэ найдамтайгаар ошожо шадаха байна. Материалнуудай удхые шагнагшадай һайнаар ойлгохын тулада агитатор тодо һонороор уншаха ёһотой. Газетэ хүнүүдтэ уншажа үгөөд, һайнаар ойлгуулхада, тэдэнэй үдэр бүриин ажал-ябуулгада, мүн ажабайдалдашье ехэ туһатай байдаг. Газетын нүлөөе ехэ болгохын тулада уншаһан материалаараа асуудал табижа, хөөрэлдөөгөө эхилхэ зэргэтэй. Һанажа байһан юумэ тухайгаа шагнагшадай сэхээр хөөрэхын тулада тэдэниие үнэхөөр һонирхуулхаар асуудал табихые оролдохо хэрэгтэй.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүршэл тухай материалнуудые уншаһанайнгаа һүүлээр олонхи ушарта нимэ асуудал табижа болоно: «Манай предприятиин (гү, колхозой, МТС-эй) мүн лэ ниилэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилхын түлөө юу хэхэ хэрэгтэйб?» Иимэ асуудалда шагнагшад харюусалтадаа, шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэлдэг, тодорхой дурадхалнуудые оруулдаг байна. Асуудал ба харюунуудые согсолхо зуураа, агитатор болбол үгэ хэлэлгэ бүхэнэй сэгнэлтэ үгэхэ, буруугаар үгэ хэлэгшэдтэ тэдэнэй алдуунуудые тайлбарилан ойлгуулха, үнэтэ үгы зүб дурадхал оруулагшадай үгые али болохоор дэмжэхэ зуураа, тэдэ дурадхалнуудыень бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэдэ таарамжатай байһые тэдэндэ этигүүлхэ зэргэтэй. Иигэжэ хөөрэлдөө үнгэрэгхэдэ, материалнуудые шагнагшад һайнаар ойлгодог, мүн предприяти, колхоз ба МТС-эй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ туһалдаг байна.

Хүн зондо газетэ уншажа үгэхэ гээшэ хүндэтэй ба харюусалгатай политическэ хүдэлмэри мүн. Энэ хүдэлмэриие зүбөөр ябуулхын тула агитатор хүн оролдосотой һайнаар ажаллаха, идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралтайгаар хандаха уялгатай. Имагтал тиигээд байхадаа агитаторнууд Коммунистическэ партиин хэблэлэй бэшэһэниие олониитын дунда амжалтатайгаар тайлбарилан ойлгуулха, Ленин—Сталинай мүнхэ хэрэгтэ ба социалистическэ Эхэ орондоо дурлаха, үнэн сэхэ байха ябадалые советскэ хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ түрүүлжэ шадаха байна.

К. БАЛДАЕВ.

Ажалшадай элүүрые сахиха хэрэг һайжаруулха

Врачнарай республиканска съезд

[Ул]ан-Удэ городто апрелиин 8-һаа [...]рэтэр врачнарай республикан[ска] съезд болобо.

[1]952 оной турша соо республи[кын] элүүрые сахилгын органуудай [...] хүдэлмэриин дүн ба партиин [...] съездын шиидхэбэринүүдтэй [...]рамдуулан тэдэнэрэй үмэнэ [...]даһан зорилгонууд тухай» [...]ССР-эй Элүүрые сахиха ми[нистр] нүхэр В. Бояновагай элид[хэл], мүн ГАПУ-гэй Бурят-Мон[голой] отделениие эрхилэгшэ нүхэр [...]ададаевагай нэмэлтэ элидхэ[л] съездэ хабаадагшад зүбшэн [хэлэ]бэ.

[Аж]алшадай элүүрые сахилга [һайж]аруулха хэрэгтэ парти, пра[ви]тельствын саг үргэлжэ анхарал [та]болго гаргажа байһанай ашаар [респу]блика соомнай элүүрые хам[гаалгы]н эмхи зургаануудай тоо жэл [бүри] олошорно.

[П]артиин XIX съезд элүүрые са[хилгы]н хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ [...]тэй ба харюусалгатай зорил[го] [таб]иһан байна.

[Ре]спубликын медицинскэ хүдэл[мэри]лэгшэд коллектив парти, [прав]ительствын директивэнүүдые [бэе]лэлтэ болгон, ажалшадта меди[цинс]кэ туһаламжа үзүүлгые һай[жар]уулхын түлөө оролдоно.

[Ре]спубликын медицинскэ хүдэл[мэри]лэгшэд Украинска ССР-эй [Ж]итомирско областиин Чудновска [ай]магай медицинскэ хүдэлмэрилэг[шэдэ]й дүй дүршэлые халан абажа, [...]гын эмхи зургаануудта үбшэн [...]эхойлхо ба эмнэхэ шэнэ мето[д], мүн шэнэ эмүүдые хэрэглэдэг [бол]он, ажалшадые диспансернэ [...]р эмнэдэг болоһон байна. Рес[публи]кын элүүрые сахигшад ажал[...]имэ метод хэрэглэһэнэй ба [...]гай партиина болон советскэ [...]уудай зүгһөө туһаламжа аба[һ]ай ашаар ажалшадта медицинскэ [туһ]аламжа үзүүлхэ хэрэгтэ зарим [...]амжалта туйлаба.

[195]1 онойхидо орходоо 1952 он[д]...нэй үбшэлжэ наһа баралга, [...] үбшэнөөр хүнүүдэй үбшэлэл[гэ] [...]ээд үсөөн болоо.

[...]эрэгшэ жэлдэ Мухаршэбэрэй, [...]айн, Яруунын, Кабанскын [аймаг]уудай медицинскэ хүдэлмэ[рилэг]шэдэй коллективүүд өөрынгөө [хүдэл]мэриие нилээд һайжаруулаа.

[Тиимэ]эшье, 1952 ондо республикын [элүү]рые сахилгын органууд болон [эмхи] зургаануудай хэһэн хүдэлмэ[ри] [П]артиин XIX съездын табиһан [шаалт]анүүдтэ үшөөл хүрэжэ ша[дааг]үй. 1952 ондо республикын го[родууд] болон хэдэ хэдэн аймагуу[дта] ажалшадта медицинскэ туһа[ламж]ка хангалтагүйгөөр үзүүлэгдэ[һэн] байна.

[Ул]ан-Удэ городой элүүрые сахил[гын] эмхи зургаануудай хүдэлмэри[дэ] [...]хэнүүд дутагдалнууд бии. Го[ро]кой больницануудта туһалам[жа] үзүүлдэг рентгеновэ кабине[т], лабораторинууд үбшэлһэн хү[нүүд]эй үбшэнгые зүбөөр тодорхойл[хо] ба тэдэнэртэ саг соонь туһа[лам]жа үзүүлгэдэ заримдаа хайша [хэрэг]ээр хандана.

[Ст]алэй механизированнэ заводой [...] туберкулёзно больница[...]та хирургическа хүдэлмэ[ри] [...]муугаар табигданхай. Врачна[ра]й мэргэжэлые дээшэлүүлхын ту[лөө] патолого-анатомическа конфе[ренц]и болоногүй.

[Р]еспубликанска больницада, го[род]ской хүүгэдэй болон инфекцион[нэ] больницануудта И. П. Павловай [физи]ологическа һургаал нэбтэрүү[лэ]гдэнэгүй.

[Го]родой эмнэлгын эмхи зургаа[нуу]дта, тэрэ тоодо ПВЗ-дэ, түмэр [зам]ай транспортда, мүн горздравот[дел]дэ үбшэлһэн хүнүүдтэ шухала [...]эн байгуулагданагүй.

[Р]еспубликанска больницада, го[род]ской инфекционно, ПВЗ-гэй, [...]анай комбинадай болон бусад [...] больницануудта үбшэлһэн хү[нүү]дые харууһалга муугаар эм[...]огдэнхэй, медицинскэ зарим [хүд]элмэрилэгшэд үбшэн хүнүүдтэ [...]рогоор хандана.

Городок городой эмнэлгын эмхи зургаануудта хүдэлмэрилхэ ёһотой врачнарай 43 процентнь дутуу байна. Эндэ эмнэлгын хүдэлмэриин муу бэшээр табигдаһан байбашье, санитарно-һэргылэлгын хүдэлмэри хангалтагүй байһаар.

Бабушкин городой ба Галуута-Нуурай шахтадахи элүүрые сахилгын эмхи зургаануудта мүн лэ схэнүүд дутагдалнууд бии.

Хүдөөгэй арад зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэг хангалтагүйгөөр табигданхай байна. Торнын, Хориин, Хэжэнгын, Ахын, мүн бусадшье аймагуудай элүүрые сахилгын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ нилээд дутагдалнууд бии. Тарбагатайн, Кударын, Кяхтын ба мүн бусадшье аймагуудай центрын больницануудта санитарна машинын үгы байһан дээрэһээ хүндөөр үбшэлһэн хүнүүдтэ медицинскэ туһаламжа саг соонь үзүүлхын аргагүй байдаг гэжэ нүхэд Топленкина, Жирков, Мелихова болон бусад хэлэбэ. Зарим аймагуудай центрын (илангаяа Яруунын, Заиграйн, Бичурын, Кударын) больницануудта оронуудай үсөөн тула хүндөөр үбшэлһэн зарим хүнүүд больницада абтадаггүй байна.

Олон аймагуудай центрын больницануудта рентгенкабинедэй үгы байһан дээрэһээ хүнүүдэй үбшэнгые зүбөөр тодорхойлхонь бэрхэтэй юм. Тиимэһээ хүдөөгэй зон бэеэ үзүүлхын тула аяар Улан-Удэ город ерэхэ баатай болодог гэжэ Кузнецов, Авачев гэгшэд хэлэбэ.

Аймагай центртэ ажалладаг врачнар участогуудта үсөөн гарана, участогуудтахи врачнарай хүдэлмэридэ зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Зарим участогай врачнар өөрынгөө хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандана. Тэдэнэрэй тоодо Үнэгэтэйн больницын врач нүхэр Красина, Онохойн больницын врач Танхоров, Баянголой больницын врач нүхэр Матханова болон бусад ороно.

Республиканска больницануудай врачнар хүдөөгэй врачнарта туһаламжа үзүүлхын зорилгоор аймагуудта үсөөн гарана гэжэ нүхэд Мелихова, Авачев, Обидина гэгшэд хэлэбэ.

Съездэ хабаадагшад Бурят-Монголой аптекоуправлениин хүдэлмэриие ехээр шүүмжэлһэн байна. Тус управлени аймагай аптекэнүүдые шухала хэрэгтэй эмүүд болон инструментнүүдээр саг соонь хангананагүй. Энээнһээ боложо, хүдөөгэй медицинскэ пунктнуудта заримдаа шухала хэрэгтэй эмүүд үгы байдаг. Энээн тухай Жирков, Намжилцыренов, Мелихова, Авачев болон бусад нүхэд хэлэбэ.

Республикын Элүүрые сахиха министерствын түсэблэлгын финансова таһаг шанга шүүмжэлэлдэ орсо. Энэ таһагай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн дээрэһээ Заиграйн, Бичурын, Кударын аймагай центрын больницануудай, мүн Городок городой больницын барилга мүнөөшье болотор дүүрэнэгүй, республикын олохон больницанууд шухала хэрэгтэй тумбочка болон оронуудые худалдан абажа шадаагүй гэжэ үгэ хэлэһэн олон нүхэд тэмдэглэбэ.

Республикын Элүүрые сахиха министерство врачнарай ажабайдалда анхаралаа багаар хандуулна гэжэ нүхэд Топленкина, Жирков, Мелихова гэгшэд шүүмжэлбэ. Манай республикада жэл бүри олон врачнар ажаллахаяа ерэнэ. Гэбэшье, тэдэнэр шухала условигүй, байрагүй дээрэһээ үни болонгүй бусаһадаг юм.

Республикын ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ яахадаа иимэ дутагдалнууд гарааб гэхэдэ, Элүүрые сахиха министерство өөрынгөө органуудые халирхайгаар хүтэлбэрилһэн байха юм.

Съезд хадаа республикын ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлгые һайжаруулха тухай дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

[Ү]нэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэб

[К]оммунистическэ парти, Советскэ [пра]вительство хадаа ажалшадай [мат]ериальна ба культурна ажабай[дал]ай хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай [үд]эр бүриин анхарал хандуулна.

[Б]и Эсэгэ ороноо хамгаалгын [дайн]ай фронт дээрэ шархатажа, [инвал]ид болоһон байгааб. Сталинска [анх]арал оролдолгын ашаар һохор [хүн]үүдтэ ном заадаг һургагша бо[лоо]йб.

[Эр]дэмдэ һураха, амарха үргэн [арга] инвалидуудта нээгдэнхэй. Би [ин]ститутда заочноор һуралсанаб. [...]ние литератураар хангана. [Мар]кс, Энгельс, Ленин, Сталинай [зох]ёолнуудые шудалха аргатайбди. [«С]ССР-тэхи социализмын экономи[ческ]а проблемэнүүд» гэжэ И. В. [Ст]алинай зохёол, партиин XIX [съез]дын материалнуудые шудалжа [ба]йбди.

Союзна болон нютагай курортнуудта ошожо, түлэбэригүйгөөр амардаг, аргалуулдаг байнабди. Районой обществын гэшүүд бүхыдөө шахуу радиотой болоо.

Эд товарай розничнэ сэнгүүдые химдаруулха тухай парти, правительствын тогтоолые бидэнэр инвалидууд угаа ехэ баяртайгаар угтаабди. Арад зоной ажабайдал һайжаруулхын түлөө табидаг ехэ анхаралдань эрхим ажалаараа харюусаха хүсэлэнтэйбди. Мухаршэбэрэй аймагай «Прогресс» гэжэ олзоборилгын артелиин гэшүүд Хромых, Щепина, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, 1-дэхи группын инвалид Платонов, «Үнэн» колхозой гэшүүн инвалид Цырендоржиев гэгшэд артелиингээ үйлэдбэри дээрэ үнэн сэхээр, бүтээсэ схэтэйгээр ажаллана.

П. Загузин, инвалид.

Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой гахайн-товарна фермэ дээрэ залуу гахайшан Мария Горюнова һайнаар хүдэлмэрилнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ нүхэр Горюнова 700 ажалта үдэр олоһон ба ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ 3 норшоонхо абаһан байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гахайшан Мария Горюнова тэжээл бэлэдхэдэг кухни соо хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

ИВОЛГЫН АЙМАГТА

МОДО БЭЛЭДХЭЛШЭДЭЙ АМЖАЛТАНУУД

«Улаан Оронго» колхозой гэшүүд модо бэлэдхэлгээр гүрэнэй даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдон хүдэлмэрилһэнэй ашаар сезонойнгоо даалгабари 10 хоногоор уридшалан дүүргэбэ.

Тэрэшэлэн Маленковой ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд даалгабаряа уридшалан дүүргэһэн байна.

АГРОТЕХНИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИ

Апрелиин 14-дэ аймагай центртэ агротехническэ конференци үнгэргэгдэжэ, «Хабарай тарилгын болзорнууд ба полевой хүдэлмэриин шанарые һайжаруулга» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Конференцидэ колхозой түрүүлэгшэнэр, МТС-эй директорнууд, тракторна, таряанажалай ба огородно бригадануудай бригадирнууд хабаадалсаа.

САДҺАА ОЛЗО ЕХЭЭР ОРУУЛАГДАНА

Аймагай 11 колхоз хүдөө ажахын шэнэ һалбари болоһон сад тарилгые эрхилнэ. 1950 ондо 8 колхозой садууд үри жэмэс үгэжэ захалһан юм. Тэрэ гэһээр аймагай колхозууд жэл ерэхэ тудам энэ ажахыһаа ехэ олзо олодог болоо. Жэшээлхэдэ, эдэ колхозууд 1950 ондо сад тарилгаһаа 20800 түхэригэй олзо олоһон байгаа һаа, үнгэрэгшэ 1952 ондо 73.800 түхэригэй олзо олоһон байна.

Илангаяа «Первое Мая», Андреевэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд энэ ажахыһаа баян олзо абана.

Мүнөө колхозуудай сад эрхилэгшэд садтаа хабарай хүдэлмэри хэжэ захалаа.

АЖАЛШАД НОМ ОЛООР УНШАНА

Ном, газетэ уншаха ябадал хүдөөгэй ажалшадай байдалай юрын эрилтэ болоо. Тиимэһээ ажалшадта ном худалдалга жэл ерэхэ тудам ургана. 1952 ондо аймагай номой магазин 60 мянган түхэригтэ политическэ, уранһайханай ба бусад литература ажалшадта худалдаа. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда 10 мянган түхэригэй ном тараагдаһан байна.

«Красная Иволга» газетэһээ.

Трактористнууд боложо гараба

Нёдондо Чесаның МТС-тэ трактористнуудай 6 һарын курса эмхидхэгдэһэн байгаа. Энэ курсада хамта 24 залуушуул һуралсаад, һаяхан бултадаа экзамен үгэжэ, трактористнуудай үнэмшэлгэнүүдые абаба.

Ч. Дарибазарон.

Олон хурьгадые абана

Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой № 2 ОТФ-гэй хонишод энэ жэлдэ түл абалгые эмхитэйгээр угтаад, 198 хониһоо 208 түл абанхай. Хонишон Бадмаева —57 хониһоо 61 хурьга, Очирова—49-һөө 52 хурьга абаад, бүриин бүтэнөөр тэнжээжэ байна.

Б. Жамсаранов.

Жамсо ТУМУНОВ

АРАДАЙ ДУУША

Арадай дууша Апполон Андреевич Тороев үни сагһаа хойшо улад зоной дунда алдартай болоһон мэдээжэ үльгэршэ мүн. Тэрэнэй уг гарбалынь мүн лэ үльгэршэ зон һэн. Апполон Андреевичын үбгэн эсэгэ, хүгшэн эжы болон бусад түрэлхидынь хүндэ хүшэр ажалайнгаа забһарта золгүй байдал тухайгаа үльгэр онтохо хэлсэжэ, дуу зугаа дуулалдажа, үдэр хоногые үнгэргэгшэ һэн. Апполон Андреевич Тороев бага ябаханаа эхилээд, үльгэрэй далай руу умбан орожо, дуулаһан шагнаһан үльгэрөө хүршэнэртөө залуу сэбэр хоолойгоор хөөрэжэ, үбгэд, хүгшэдэй, үетэн нүхэдэйнгөө һайшаалые хүлеэгшэ һэн. Теэд гансахан лэ хүнһөө дуулаһан үльгэрнүүдээ дамжуулан хөөрэхэнь үльгэршые удаан хангажа шадаагүй.

Түрэлхи нютагайнь түргэн урадхалта горходой мүнгэтэн харьялха, набтархан хадануудта ургажа байгаа залуу сэбэр хуһадай хуба ногоон набшаһадай тунгалаг һалхинда намилзаха, гансашье үүлэгүй сэгээн номин тэнгэридэ бадаран байһан томо жэжэ мүшэдэй аниг эниб гэлдэхэ—эдэ бүгэдэ эдир Тороевой арюун бодолто зүрхые долгисуулаа.

Ямар һайхан бэ түрэлхи нютагынь! Ямар сарюун бэ түрэһэн гараһан дайдань!

Зүгөөр байгаалиин хэдышье һайхан һаань, тойрон байһан ажалша зоной ажабайдал хүндэ һэн.

Хаанта засагай үедэ ажаһууһан ажалша бурядууд бүдүүн томо бревнодо һухын эреэр гараа табихаһаа ондоо эрдэмгүй һэн: үзэг бэшэг үзэлгэ үгытэй хүндэ аргамжаар тэнгэридэ гараха гэһэндэл бүтэшэгүй бэлэй. Наһан соогоо ажаллаашье һаа, нюрга һээрэйнгээ бүхэтэр болотор, һудаһандаа урдаһан шуһанайнгаа булиин болотор оролдоошье һаа, үгытэй хүн хэһэн юумэнэйнгээ үрые амасадаггүй байгаа: Хэһэн юумэнинь һухын эзэнэй бэшэ, зөөриин эзэнэй садхалан тэнигэр, холшор «зулгы» ябаха хэрэгтэ урдан ошогшо һэн.

Апполон Тороев үшөө залуу ябахадаа энэ буртаг байдалай юун дээрэһээ урган гараһые, ажалша хүнэй хэһэн ажалай хэнэй барышда талиидагые һайн мэдээ.

Алайрһаа нааша
Алхалуулаа Гүүгэл,
Алта мүнгэн эмээлээ
Яларуулаа Гүүгэл

гэһэн дуунай орондо, арад зоной эрхэ сүлөөе, эрдэм һуралсалые баяд ноёдой, бөөнэрэй, хаанай түшэмэдэй дэбһэн байһые элирүүлһэн шэнэ үльгэр зохёохо сог халуун хүсэл түрэжэ эхилээ һэн. Энэ хүсэлынь ородой пролетариадай революционно хүдэлөөе толгойлһон Ленин—Сталинай партиин бүрин хүсэтэ һургаалай Россин город тосхоноор, газар нютагуудаар дэлгэрхэ бүри үльгэршын сэдьхэл бодолые зээлбэ.

Тиин тэрэнэй сэдьхэлэйнь ошон далита шубууд мэтээр ниидэжэ шадаагүй: Боохоной тон томо баянай барлаг, үгытэй Тороевой дууша хоолойнь, һайхан бодолто сээжэнь хаанай хара бүргэдэй түмэр шүрэбтэ һабараар бажуугданхай байгаа. Иимэһээ хаанта засаг үльгэршэндэ «бүлиин шуһата хабсагай», «харшаг хоёр толгойтой, хаанай зэрлиг хабсагай» шэнги жэгшүүритэй муухайгаар харагдаа.

«Залуудаа, — гэжэ үльгэршэ өөр тухайдаа хөөрэнэ, — би нютагай баян айлда хүлһэншөөр ажалладаг, урилдаанай мори унадаг уялгатай байгааб. Эзэмни үбэлдөө Иркутскда һуудаг һэн. Нэгэтэ гурбан гүйгөөшэ моридые абаад, Иркутск ерэ гэжэ тэрэ намайе дуудаа һэн. Үбэлэй ханхинама хүйтэн байгаа. Ангара мүрэнэй эрьедэ хэгдэһэн ипподром дээрэ гурбан үдэр урилдаан болобо. Баян эзэндээ горьтойхон мүнгэ шүүжэ үгэбэб. Зүгөөр хүйтэн һалхинда сохюулһандаа хоёр нюдэмни ехээр үбшэлжэ эхилээ. Нюдыем аргалхын тулада врач намһаа хэдэн түхэриг мүнгэ эрибэ. Баян эзэндээ ошожо, хүлһэеэ эрихэдэм, тэрэ намайе айхабтараар харааж:

— Моридыем гэртэм абаашахынгаа урда тээ үхибүүдыем Ангара мүрэнэй мүльһэн дээгүүр шаргаар сэнгүүлэ, — гээ һэн. Би нюдэнһөө нёлбоһошье гаража ябаа һаа, эзэнэйнгээ захиралтые дүүргэбэб. Удаань эзэмни моридыем Боохон абааша гэбэ. Би мүн лэ тэрэ захиралтыень дүүргэбэб. Һүүлээрнь арай гэжэ Иркутск ерэхэдэм, үнөөхи врач нюдэншни һүжэршөө, Томск ошохо хэрэгтэй, эндэ аргалжа шадахагүйбди гээ һэн. Энээн тухайда эзэндээ хэлэхэдэм, тэрэ шанга шангаар энеэжэ:

— Баянай барлаг Томск ошодог болохонь гү, хүлһэншни хоёршье модо газар поездоор ябахада хүрэхэгүйл, — гээ һэн.

— Би баян эзэнэйнгээ мүльһэн һэшхэлтэй байһандань хэтэ наһандаа һохор болооб.

Энэ гансал Апполон Андреевичтэй тохёолдоһон ушар бэшэ, бүхы үгытэй ядуу зоной хуби заяан иимэрхүү байгаа. Арад зоной зоболон дарлалтын тон үндэр потологтоо хүрөөд байхада, Агууехэ Октябрьска революци боложо, Россин гүрэнэй дэбисхэр дээрэхи яһатан бүхэн ород арадай халуун дэмжэлгэтэйгээр Ленин—Сталинай булад хүсэтэ партиин хүтэлбэреэр зол жаргалаа оложо, коммунизмын нарата замда гараа. Анхан баяд ноёд ба хаанай түшэмэдэй дабхар дарлалта доро тулижа байһан бурят арад Агууехэ Октябриин хүсэтэ наранай элшые угтаба. Өөрынгөө хүсэлые бэелүүлхэ ута харгы үльгэршэ Тороевой урда нээгдэжэ, тэрэ бүхы хүсэеэ арадай ажабайдалые харуулһан, дайсантай тэмсэһэн, зол жаргал хүдар уряалһан зохёолнуудые байгуулгада бүхы хүсэеэ зорюулаа һэн. Арад зоноо Ленин — Сталинай замаар коммунизм тээшэ уряалһан шэнэ шэнэ үльгэрнүүд Апполон Андреевичын булаг мэтэ сэбэр бодолто сээжэһээ зэдэлбэ.

1940 ондо Апполон Андреевич Тороевой томохон зохёолнууд тусгаар ном боложо хэблэгдээ һэн. Тэрэ ном соо ороһон зохёолнуудынь хуушан үльгэрнүүдэй сюжет дээрэһээ абтаһан, гэбэшье, удхынгаа ба уран һайханайнгаа талаар тодо һонор байжа, Тороевой зохёолнуудай түрүүшын шатань болоһон юм.

Энээнһээ хойшо Апполон Андреевич олон тоото дуунуудые, хэдэн поэмэнүүдые бэшэбэ. Эдэ зохёолнуудынь тэрэнэй түрүүшын номдо ороһон үльгэрнүүдһээнь юугээрээ онсо тодорхойб гэхэдэ, эдэнэр социализм байгуулжа байһан советскэ хүнүүдэй ажабайдалһаа дулдыдан ургажа, тэдэнэй үндэр сэбэр һанал бодолые, аюулһаа айхагүй бата зоригые, эрдэм гэгээрэлэй орьёл өөдэ шэглэһэн хүсэлые тодоор харуулна. Апполон Андреевичын «20 жэл» гэһэн поэмэнь Бурят-Монголой АССР-эй тогтоһоор хорин жэл болоһоной ойдо зорюулагдаа. Тэрээн соо манай республикын промышленность, колхозно хүдөө ажахы, гэгээрэл болбосоролой хүгжэлтэ, агууехэ ород арад болон Советскэ Союзай эбтэй бүлэ соо һалбаран мандажа байһан бүхы арадуудта бурят арадай инаг дурлалтайе зүбөөр харуулагдана. Мүн Апполон Андреевич Тороев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүд соо «Армаан Дурмаан хоёр» гэжэ шэнэ үльгэр найруулба. Энэ ехэ хэмжүүртэй, гүнзэгы удхатай зохёол хадаа советскэ баатарнууд Армаан Дурмаан хоёрой ами бэеэ хайралангүй, аюулһаа зүрхэсэнгүй, гитлеровскэ шунахай золигуудые гам хайрагүйгөөр сохин дараһыень үльгэрэй гоё аялгаар уншагшадта хөөрэнэ.

Апполон Андреевич Тороевой зохёолнуудайнь эгээ бэлигтэй, эгээ мэргэн, аялга һайхтай дуунуудынь советскэ гүрэниие байгуулагшад, партиин ба арадай вождьнор, дэлхэйн эгээ ехэ хүнүүд — Ленин Сталин хоёрто зорюулагданхай. Тороевой «Ленин багша», «Сталин баатар» гэһэн поэмэнүүдынь ганса манай республикын уншагшадта бэшэ, бүхы советскэ ороной олон миллион уншагшадта мэдээжэ болонхой. Советскэ орониие коммунизмын замаар хүтэлһэн Ленин Сталин хоёрые хэтэ урдын эбтэй эетэй, арад зондо бүхы бэлигээ, бүхы ами наһаяа зорюулһан баатарнууд гэжэ үльгэршэ дуулана. Партиин вождьнорто арад зоной дуратайе үльгэршэ Тороев дүүрэн хоолойгоор иигэжэ дуулана:

Үндэр Хамар Дабааһаа
Үлүү үндэр солотой,
Үерлэмэ ехэ Байгалһаа
Үлүү ехэ хүсэтэй,
Нара одо тулажа,
Нара мүшэ золгожо,
Үндэр ухаа бэлигтэй,
Хуудам холые шэртэхэ
Хурса бүргэд нюдэтэй,
Хүсэтэ хоёр баатарта
Хүдэлмэришэ зон ерэнэ,
Хүдэр бата гарнуудаа
Дээрэ үргэн хамтарна.

Апполон Андреевич Тороев партиин ябуулжа байгаа агууехэ хэрэгүүдһээ гээгдэдэггүй, тэдэ хэрэгүүдэй түлөө тэмсэдэг, хани хүршэнэрөө, өөрынгөө уншагшадые коммунизмын орьёл өөдэ уряалдаг. Иимэ хадаа үльгэршэ арад зоной халуун дурлалые хүлеэдэг.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайе илалта түгэс дүүргэһэн советскэ хүнүүдэй коммунизмын агууехэ барилгануудта ороод байһан үедэ, үльгэршын дуун шэнэ, бүри хүсэтэ аялгаар зэдэлбэ. «Волго-Дон», «XIX-дэхи съезд» гэжэ хоёр поэмэнүүдые тэрэ бэшэбэ. Ородой агууехэ Волга мүрэн дээрэ баригдажа байгаа электростанцинуудые Тороев омогорхон магтажа, Байгалай сэгээн уһата басаган Ангаратай ушархыень Волга мүрэниие юрөөнэ.

Коммунист Апполон Андреевич Тороев бэлигтэ үльгэрнүүдые зохёохынгоо забһараар өөрынгөө округой, өөрынгөө аймагай, өөрынгөө колхозой ажалда эршэмтэйгээр хабаадана. Колхозууд, һургуулинуд, фермэнүүд болон бригаданууд дээгүүр тэрэ шүлэгүүдээ уншажа, дуугаа дуулажа, ажалшадта шэнэ илалта юрөөнэ. Тэрэнэй шүлэгүүд шэнэ дайн үүдхэгшэ американска империалистнуудай бузагай аашые элирүүлжэ, амгалан тайбаниие сахихын түлөө арад зоноо дуудана. Советскэ арадай ба дэлхэйн ажалшадай багша, амгалан тайбаниие сахигшадай туг, агууехэ Сталинай наһа бараһан тушаа арад зонойнгоо гашуудалые хубаалдажа, нүхэр Тороев шэнэ дуунуудые найруулба.

Багшанарта туйлай ехэ анхарал хандуулагдана

Хаанта хархис засагай үедэ бурят-монгол арад эрдэм болбосоролгүй, гээгдэнги харанхы байһан юм. Тиихэ сагта һургуули гэжэ байгаагүй шахуу. Байхадаашье баяд ноёдой үхибүүдһээ бэшэ, ондоо хэншье һурадаггүй байгаа.

Би мүнөө 69 наһатайб. Революциин урда тээхи байдалые хоёр нюдөөрөө хараһан байнаб.

Кировскэ областиин хүдөөгэй нэгэ тосхоной үгытэй таряашанай басаган байгаа һэм. Тэрэ үедэ долоон жэлэй эрдэмтэй болохо багшанарай хоёр классна һургуули бии байһан юм. Тэндэ гансахан таряашадай үхибүүд һурадаг байгаа. Тэрэ һургуулиие 1900 ондо дүүргэжэ, хүдэлмэрилөө бэлэйб. Тиихэ зуураа заочноор һуралсажа, дунда һургуулитай болоо һэм. Хаанта Россин һургуулида хүдэлмэрилхэ гээшэ бэрхэтэй байһан юм. Шадажа, мэдэжэ ядаһан юумэеэ хэн нэгэнһээ һураха, туһалуулха аргагүй байгаа, өөрөө ямар шадабаритай һэмши тэрээгээрээ болохоһоо ондоо арга байдаггүй һэн. Тэрэ үеын һургуулиин директоршье туһаламжаһаа арсадаг байгаа.

Багшалһаар 52 жэл болооб. Тэрэнэйнгээ 30 жэлые Бурят-Монголдо үнгэргөөб. Хаанта засагай үеын һургуулиин услови хэлэшэгүй муу байһан юм. Ном дэбтэр болон һуралсалай бусад хэрэгсэлнүүдээр һурагшад хангагдадаггүй байгаа.

Арад зон эрдэмдэ һураха хэды ехэ эрмэлзэлгэтэй байбашье, тэрэнээ бэелүүлхэ аргагүй байдаг һэн. Тиимэһээ һураха хүн гэжэ хомор байгаа. 30 жэлэй саада тээхи жэлнээ абаад үзэе. Революциин һүүлхэнээр манай Подлападкын һургуулида миил наяад хүн һурадаг байгаа һаа, мүнөө тэдэнэрэй тоо 400 шахуу болоо.

Өөрынгөө ажал-ябуулгын бүхы жэлнүүд соо 2000 гаран хүниие һургажа табяаб. Тэдэнэй дунда багшанар, врачнар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон бусад олон.

Тосхомнай танигдахаар бэшэ болонхой. Эндэ долоон жэлэй һургуули, амбулатори, радиоузел, клуб гэхэ мэтэ тогтоогдонхой. Тосхоной арад зон культурнаар ажаһууна. Парти, правительствын анхарал оролдолгын ашаар хүхюу сэнгүүгээр ажаһуунабди.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство багшанарай ажалые үндэрөөр сэгнэнэ. Би 1939 ондо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, 1949 ондо республикын габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байнаб. Тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Ленинэй ба «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордендуудаар шагнагдаһан байгааб.

Ажалша хүнүүд тухай, арадай багшанар тухай анхарал хандуулдагайнь түлөө түрэл партидаа, правительстводаа баясхалан хүргэнэб.

М. Смирнова, БМАССР-эй габьяата багша.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сесси

ПОЛИТИЧЕСКЭ КОМИТЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). Дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайлуулха зорилготой хэмжээнүүд ба арадуудай хоорондохи эб найрамдал болон хани барисаа бэхижүүлхэ зорилготой хэмжээнүүд тухай асуудалаар польско дурадхалнуудые Политическэ комитедэй апрелиин 14-нэй үглөөнэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Польско дурадхалнуудые абахаяа арсажа заседани дээрэ үгэ хэлэһэн Грециин, Турциин, Таиландын, Бразилиин, Уругвайн түлөөлэгшэд бусад хэдэн оронуудай делегадуудай дурдаһан үнөөхил үндэһэгүй шалтагаануудые дабтаба. Генеральна Ассамблейн хаража үзэһэн асуудалнууд польско делегациин резолюцида оруулагдана. Энэ резолюци соо конструктивна дурадхалнууд байхагүй, мүн польско дурадхалнуудые абалга Паньмыньчжоньдо эхилһэн хэлсээндэ һаад ушаруулжа магадгүй хэбэртэйгээр тэдэ делегадууд баталан хэлээ. Тиихэдээ Турциин ба Бразилиин түлөөлэгшэд Хойто-атлантическа пактые «хамгаалгын союз» мүн гэжэ харуулхые, тэрэниие байгуулга ООН-эй Уставта зүрищэнэгүй гэжэ харуулхые али болохоор оролдобо.

Тэрэнэй һүүлээр Белорусска ССР-эй делегациин толгойлогшо К. В. Киселев үгэ хэлэбэ. Польско дурадхалнуудые бүхы талаһаань нарин зүбөөр зүбшэн хэлсэхын орондо Кубагай, Доминиканска республикын ба зарим бусад оронуудай делегадууд эб найрамдалай хэрэгтэ имагта шухала удхашанартай Польшын дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэ ябадалһаа Политическэ комитедэй анхарал зайлуулхые һэдэбэ гэжэ Киселев мэдүүлбэ.

Польшын дурадхалнууд тушаа Белорусска делегациин хараа бодолые тайлбарилха зуураа, Белорусска ССР-эй түлөөлэгшэ ингэжэ тэмдэглэбэ: мүнөөнэй уласхоорондын харилсаануудай эгээн шухала асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ тодорхой хэмжээ-ябуулгануудай үргэн программа польско делегациин табиһан резолюциин проект соо хэлэгдэнэ. Энэ программа дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайлуулха тодорхой зам заана. Польско делегациин оруулһан дурадхалнууд эб найрамдал хүсэгшэ бүхы арадуудай гол интересүүдтэ харюусана, эб найрамдал тээшэ эрмэлзэһэн тэдэнэй дура хүсэлые харуулна.

Польско дурадхалнууд хадаа мүнөөнэй уласхоорондын түгшүүрилые һулаāруулха хэрэгтэ шухала звено бологшо бүхы корейскэ проблемые түргөөр ба үнэн зүбөөр шиидхэхэ гэжэ дурадхана. Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсаха тухай хэлсээнэй Паньмыньчжоньдо баталагдаһан баримта һайшаалтай байна. Энээнэй һүүлээр сэрэгэй пленэйхидые нютагтань бусааха тухай бүхы асуудалые үнэн зүбөөр, бүрин шиидхэжэ болохо гэжэ найданабди.

Белорусска ССР-эй делегаци Корейдэ хоёр талын дайнай ябуулгануудые газар дээрэ, далайда ба агаарта дары зогсоохо тухай Польшын делегациин дурадхалые халуунаар дэмжэнэ. Дайлалдагша хоёр тала сэрэгэй пленэйхид тухай бүхы асуудалаар хэлсээ баталхын тула бүхы хүсэеэ зорюулха, тиин Корейдэ дайнай дүүрэлгэдэ һаад болодог зүйлнүүд үгы хэгдэхэ юм гэжэ найданабди.

Буу зэбсэгые улам яаралтайгаар түхеэрдэг ба уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые улам шангадхадаг Хойто-атлантическа блогто хабаадалга хадаа ООН-эй гэшүүн байха ябадалтай таарахагүй юм гэжэ Генеральна Ассамблейн сонсхохо тухай польско делегациин дурадхалые БССР-эй түлөөлэгшэ дэмжэбэ.

Агаарай-сэрэгэй, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдые ба туһалбариин сэрэгүүдые оруулалсаад, өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые нэгэ жэлэй турша дотор гурбанай нэгэ хубяар хороохо ба буу зэбсэгүүд тухай бүрин мэдээнүүдые үгэхэ гэжэ США-гэй, СССР-эй, Великобританиин, Франциин ба Хитадай правительствонуудта һайшаан дурадхаһан Польшын дурадхал хадаа эб найрамдалай аша туһада тодорхой хэмжээнүүдые абаха шухала алхам мүн гэжэ К. В. Киселев тэмдэглэбэ. Польско делегаци зэбсэгтэ хүсэнүүдые бүхы гүрэнүүдэй хороохын тула уласхоорондын конференциие һаяар зарлаха гэжэ Аюулгүйн Соведтэ һайшаан дурадхана. Иимэ дурадхалые абалга угаа ехэ удхашанартай байха ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлгэдэ зорюулагдаха һэн.

Белорусска ССР-эй делегаци Польско республикын резолюциин проект соо дурадхагдаһан хэмжээ-ябуулгануудай имагта шухала байһые үшөө дахин тэмдэглэнэ. Тэдэ хэмжээ-ябуулганууд бүхы дэлхэйн арадуудта угаа ехэ удхашанартай асуудалнуудые шиидхэхэ зам хараална. Польско резолюциие ООН-эй абалга хадаа дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай юм гэжэ Белорусска ССР-эй делегаци гүнзэгыгөөр этигэнхэй. Польско резолюциие абалга хадаа Эб найрамдалай инструмент болохо Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин нэрэ хүндые үргэхэ байһаниинь лабтай. Дээрэ дурсагдаһан зүйлые баримталан, Белорусска ССР-эй делегаци польско делегациин резолюциин проектые бүрин дэмжэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). Дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайлуулха зорилготой хэмжээнүүд ба арадуудай хоорондохи эб найрамдал болон хани барисаа бэхижүүлхэ зорилготой хэмжээнүүд тухай асуудалаар польско дурадхалнуудые Политическэ комитедэй апрелиин 14-нэй үдэрэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Заседани дээрэ Иракын, Коста-Рикын, Англиин, Боливиин ба Украинска ССР-эй түлөөлэгшэд үгэ хэлээ.

Корейдэ дай зогсоохын тула мүнөөнэй оршон байдалые ашаглаагүй һаа, Генеральна Ассамблей хадаа ООН-эй идеалнуудые эбдэхэ байгаа гэжэ тэмдэглээд, Иракын түлөөлэгшэ Абула Бакр Корейдэ дай түргөөр зогсоохо гэжэ хэлэбэ.

Колонинуудай арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө даража, уласхоорондын түгшүүрилые шангадхадаг колониальна гүрэнүүдэй империалистическэ политикые буруушаан шүүмжэлгэдэ иракска делегат үгынгөө ехэнхи хубиие зорюулаа. Туниста ба Мароккодо бэеэ дааһан байдал олгохо ябадалда французска правительствын эсэргүүсэлгэ ООН-эй Уставай принципүүдтэ зүришэнэ, арабска ба азиатска бүхы оронуудта түбэг ушаруулна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Англиин түлөөлэгшэ Джебб Корейдэ дай дары зогсоохо тухай польско дурадхалые буруушаагаа. Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ туйлаха замда байһан бүхы һаадууд Паньмыньчжоньдохи хэлсээнэй үедэ зайлуулагдаха юм гэһэн этигэлээ Джебб мэдүүлбэ.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдые гурбанай нэгэ хубяар агууехэ гүрэнүүдэй хороохо тухай, атомна зэбсэг ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад бүхы буу зэбсэгүүдые хорихо тухай Польшын дурадхал мүнөө үедэ «абтажа болохогүй» байна гэжэ Англиин түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Боливиин түлөөлэгшэ хадаа польско делегациин оруулһан бүхы дурадхалнуудые Генеральна Ассамблейн буруушааха ябадалые арсаба. Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ польско дурадхалнууд тушаа ямаршье шиидхэбэри абахагүй гэжэ Боливиин делегат мэдүүлбэ.

Эб найрамдал сахиха ба дэлхэйн шэнэ дай тохёолдуулхагүй гэһэн бүхы арадуудай дура хүсэлдэ харюусагша польско правительствын үүсхэлые Украинска ССР-эй делегаци амаршална, эдэбхитэйгээр дэмжэнэ гэжэ УССР-эй делегациин толгойлогшо А. М. Барановский зааба.

Польско дурадхалнуудые ехээр арсалга Политическэ комитедтэ хэгдээгүй гэжэ А. М. Барановский хэлэбэ. Американска ба зарим бусад делегацинууд эдэ дурадхалнуудһаа миил зайсахые һэдэбэ. Мүнөөнэй польско дурадхалнууд ООН-эй урдын сессинүүд дээрэ буруушаагдаһан, Советскэ Союзай дурадхалнуудые дабтана гэжэ тэдэнэр заагаа. Гэбэшье, иимэ шалтагаание үнэн гэжэ тооложо болохогүй.

Польско дурадхалнууд өөрынгөө хүсые гээгээгүй байхаһаа гадна, тэдэниие баталан абалга уласхоорондын харилсаануудай мүнөө үеын түгшүүритэй оршон байдалда бүри шухала болоо. Энэ баримтаһаа зайсажа болохогүй.

Корейдэ сэрэгэй пленэйхидэй бүхы проблемые шиидхэлгын эхи табигдаа. Үбшэлһэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсаха тухай хэлсээнүүд энээнэй найдамтай эхи болобо.

Корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай, Корейдэ дай дары зогсоохо тухай асуудалые саашаданинь хойшолуулжа болохогүй гэжэ Украинска ССР-эй делегаци тооложо.

США, Англи ба Франци хадаа атомна зэбсэг хорихо тухай дурадхалые абалгада эсэргүүсэһээр байна, тэдэнэр Ачесон-Барух-Лилиенталиин түсэбэй хосорһон формулые шангаар баримталжа үргэлжэлһөөр. Атомна зэбсэг ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад буу зэбсэгүүдые хорихо тухай, энэ хорилтодо бодото уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо тухай польско дурадхалые Украинска ССР-эй делегаци дэмжэнэ гэжэ А. М. Барановский хэлэбэ.

США-гэй ба зарим бусад гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд агууехэ гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые нэгэ жэлэй турша дотор гурбанай нэгэ хубяар хороохо тухай польско дурадхалые абалгын ашагтай байха ябадалые арсана. Гэбэшье, энэнь ямаршье үндэһэгүй юм.

Агууехэ гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые гурбанай нэгэ хубяар хороохо гээшэ тодорхой дурадхал мүн. Энэ дурадхалые бэелүүлхэдэ, зэбсэгтэ хүсэнүүд нилээд бага болгогдохо, мүн эб найрамдалда тохёолдоһон аюулай һулаāруулагдаха байһаниинь лабтай

Түгэсхэлдөө, Украинска ССР-эй делегациин толгойлогшо хадаа агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай тогтон хэлэбэ. Эб найрамдалай Пакт тухай польско делегациин дурадхалые советскэ делегацинууд дэмжэбэ.

Бүхы бусад гүрэнүүдэй нэгэдэжэ болохо Эб найрамдалай Пактые агууехэ гүрэнүүдэй баталалга хадаа уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые болюулха, буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые зогсоохо, Хойто-атлантическа агрессивнэ союзда эсэс табиха гэһэн удхатай юм. Эб найрамдал бэхижүүлхые, уласхоорондын аюулгүй байдалай найдамтай түшэг тулгуури байгуулхые үнэхөөр хүсэдэг хүнүүд Эб найрамдалай Пактые США-гэй, СССР-эй, Великобританиин, Франциин ба Хитадай правительствонуудай баталха тухай польско делегациин дурадхалнуудта нэгэдэхэ ёһотой.

Польско дурадхалнуудые буруушааһан хүнүүдэй дурдаһан гол шалтагаануудые хаража үзөөд, польско резолюциин бүхы пунктнууд тушаа Украинска ССР-эй правительствын хараа бодолые тайлбарилаад, Украинска ССР-эй делегаци дэлхэйн шэнэ дайнай аюул зайлуулха ба арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар Польско Арадай Республикын делегациин дурадхаһан хэмжээнүүдые эрид шууд дэмжэнэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, апрелиин 16. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд Пенамдоной районда американо-английска интервентнүүдтэ, лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү нютагай шанартай байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 6 самолёт унагаагаа.

Американска авиаци Корейн амгалан хүн зониие бомбодожо үргэлжэлһөөр

ПХЕНЬЯН, апрелиин 16. (ТАСС). Американска авиаци Корейн амгалан городуудта ба тосхонуудта добтолжо, буудажа үргэлжэлһөөр.

Корейн Центральна телеграфна агентствын (ЦТАК) корреспондент Чхончжиньһаа ингэжэ мэдээсэнэ: американска самолёдууд энэ городые дахин бомбодоо, американска сэрэгэй кораблынууд буудаа. Апрелиин 13-най һүни американска 120 бомбардировщигууд ба штурмовигууд ерэжэ, Чхончжиниие ба тэрэ шадарай газарнуудые шангаар бомбодоһон, пулемёдоор буудаһан байна. Агаарай добтолго үүр сайтар үргэлжэлбэ. Үүр сайжа байхада, американска сэрэгэй кораблынуудһаа энэ городые ехэ буугаар буудаба. Тэрэнэй һүүлээр американска бомбардировщигууд ба штурмовигууд городто дахин ерээ. Город дээрэ хэдэн зуун бомбо, тэрэ тоодо напалмова бомбонууд хаягдаа, олон землянка ба бусад барилганууд, хоёр больница, 3 һургуули һандаргагдаһан, шатаагдаһан, амгалан 200 шахуу хүн алагдаһан ба шархатаһан байна.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри таһалдуулхые оролдон, американска авиаци ороной хүдөөгэй районуудта тэрэшэлэн добтолжо үргэлжэлһөөр.

Апрелиин 15-най бүхэли үдэр соо американска истребительнүүд ба штурмовигууд Пхеньян шадарай хүдөө нютагуудые бомбодоһон, буудаһан байна. Поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан олон таряашад алагдаа, хүдөө ажахын олон зэр зэмсэгүүд үгы хэгдээ.

Аргентинын президент Перондо добтолго

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). Буэнос-Айресһээ Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, аргентинскэ столицын хүн зоной үмэнэ правительственна ордоной балконһоо Аргентинын президент Пероной үгэ хэлэжэ байхадань, тэрээнһээ 400 шахуу фут газарта бомбо дэлбэрбэ. Уридшалан абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, хэдэн хүн шархатаба.

Правительственна ордоной дэргэдэ байдаг ресторанай дэргэдэ үшөө нэгэ бомбо дэлбэрээ гэжэ корреспондент мэдээсэнэ.

Бирмэдэ гоминдановска бандидуудай хорото аашанууд

ДЕЛИ, апрелиин 16. (ТАСС). Үсэгэлдэр Кенг-Тунгһаа зүүн урагшаа 50 милиин хараанда чанкайшистска бандануу бирманска самолёдые унагаагаа гэжэ «Таймс оф Индиа» газетын тусхай корреспондент мэдээсэнэ. Бирманска армиин ба далайн-сэрэгэй флодой 12 офицернүүд үхэбэ.

Бирманска правительство Бирмын территориһоо өөрынгөө сэрэгүүдые Таиландаар дамжуулан гаргаха, үгы гэбэл капитуляци тухай захиралтые тэдээндэ үгэхэ гэжэ Тайвандахи гоминдановска бүлэгһөө эрибэ.

Чарли Чаплин США бусажа ошохоёо арсаба

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 16. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, мэдээжэ киноактер Чарли Чаплин Холбоото Штадуудта бусажа ошохо зүбшөөрэл абаад тэрээнһээ арсаба, тиин Холбоото Штадуудта дахин байрлаха дурагүй байһанаа харуулба гэжэ США-гэй юстициин министерство соносхобо.

„Номгон Дон“

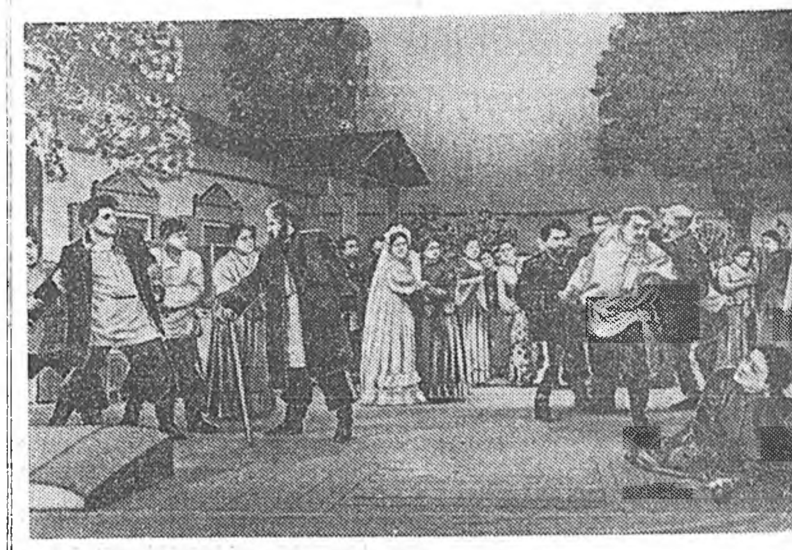

Уржадэр гүрэнэй Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын коллектив Сталинска шангай лауреат Дзержинскиин «Номгон Дон» гэжэ оперо Улан-Удэ городой ажалшадта анха түрүүшынхеэ харуулба. Энэ оперо М. Шолоховой «Номгон Дон» гэжэ романай сюжедээр зохёогдоһон байна.

Оперые СССР-эй арадай артист, Сталинска шангай лауреат Г. Ц. Цыдынжапов табиһан байна. Оперно зүжэг соо харуулагдаһан хатар ба танецуудые Киргизскэ ССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша В. Козлов табиһан, БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша нүхэр Тимин сценые гоёон шэмэглэһэн байна. Дирижерынь нүхэр Маймескул.

Энэ оперын гол рольнуудые: Пантелей Мелеховые—артист А. Карпов, тэрэнэй һамган Ильиничнае—артистка Р. [...]дронова, тэдэнэй хүбүүд Г[ри]горий ба Петро гэгшэдые УССР-эй габьяата артист [...] Рише ба Д. Дугаров, Аксин[ь]ролиие артистка Т. Вино[...]дова гүйсэдхэнэ.

Республикын 30 жэлэй хүндэлэлдэ зорюулагдажа [...]бигдаһан энэ шэнэ опе[ро] манай столицын ажалшад халуунаар угтаад, теат[рай] коллективтэ саашадаа твор[ческо] бүри ехэ амжалтануу[д] туйлахыень хүсэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ном[гон] Дон» гэжэ оперын түрүү[шын] картина. Григорий Мелехо[в] түрэ боложо байна. (З[үүн] гарһаа) Григорий Мел[ехов] (артист Н. Садовский), т[э]нэй аба Пантелей Меле[хов] (артист А. Карпов) байна.

Текстнь **Б. Мунгуновай**
фотонь **С. Доржиевай**

Дамжуулгын Улаан туг барюулагд[аба]

КПСС-эй Улан-Удын горком ба ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдком худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай социалистическэ мүрысөөнэй 1953 оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдые гаргаба.

Эд бараанай эрьесын талаар кварталайнгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэһэн горпромторгын № 21 магазин (даагшань нүхэр Степанова) түрүү һуури [...] Энэ магазинай коллективтэ ажалайнь түлөө дамжуулгын туг барюулагдаба.

Тус магазинай коллектив [...]һан амжалтаараа һанаагаа [ам]рангүй, республикын 30 жэл[эй] үдэр болотор түсэбһөө гадуур [...] мянган түхэригэй эд бараа [...]даха уялга абаба.

И. Гросс[...]

Һаалишанай уялга

Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цырен-Дулма Содномова малажал дээрэ 7-дохи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Энэ һаалиша ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Үнгэрһэн жэл даажа байһан 18 үнеэнһээ 18 тугал абаад, бултыень мал болгоо һэн. Энэ жэл нүхэр Содномова колхозойнгоо сабшалан һайжаруулха зорилгоор 200 тэргэ наг шэбхэ сабшалангай газар дээрэ [...] тараагаа.

Нүхэр Содномова респуб[ликын]гаа 30 жэлэй ойн хүндэлэлд[э] гэрһэн социалистическэ мүр[ысөөн]дэ оролсожо, даалгагдаһан бүриһөө 1000 литр һү һааха[...]һан түлнүүдээ бултыень түл[...] уялга абаба.

Ц.-Д. Базарса[...]

Тобшо һонинууд

☆ **Эдир фотографууд.** Курумканай дунда һургуулида эдир фотографуудай кружок эмхидхэгдээд, хүдэлмэрилжэ байна.

Мүнөө тэрэ кружогойхид Майн Нэгэнэй һайндэртэ зорюулжа фотогазетэ гаргахаяа бэлдэжэ байна.

★ **Колхознигуудта зүжэг харуулба.** Иволгын аймагай Гильбирын уншалгын байшан Батожаповай «Шүүбэри» ба Фельдманэй «[...]гы хахалалга» гэһэн зүжэ[г] бэлдэжэ, колхознигуудта хар[уулба].

★ **Овощиин үрһэ худа[лдаа].** «Сортсемовощиин» конторо [Улан-]Удын центральна рынок дээр[э ово]щиин үрһэ худалдаха тусгаар [лав]рек нээбэ. Эндэһээ городой [ажал]шад ба эмхи зургаанууд ово[щиин] үрһэ худалдан абана.

УРГЫ

(Фенологой тэмдэглэл)

Манай Бурят-Монголой газар нютагуудта урги сэсэг баранһаа урид ургажа гарадаг юм.

Ургын сэсэглэжэ байха үедэ манай республикын территори дээрэ үшөө ямаршье ургаса гараадүй, тала халюун үнгэтэй, модод набша намаагүй байдаг.

Саһанай хайлажа, газарай хүрьһэнэй гэдэжэ захалхатай сасуу энэ сэсэг һалбаржа эхилнэ. Ургы газар дороһоо сэсэглэһээр гарадаг. Удаань шэлбэһэнийнь ургажа, жэжэхэн набшаһад урган задардаг. Ургы ягаабтар хүхэ үнгэтэй, сэсэгүүдэйнь набшаһанууд бархат шэнги зөөлэхэн үһөөр бүрхөөгдэнхэй байдаг. Энэ үһэниинь тус сэсэгые хүйтэнһөө аршалдаг байна.

Манай республикын территори дээрэ эгээн түрүүн Кяхтада—апрелиин тэн багаар энэ сэсэг ургажа эхилдэг, удаань Улан-Удын оршондо—апрелиин 20, Кабанскда — апрелиин 26 багаар, удаань Байгал шадарай аймагуудта гаража эхилнэ.

Манай республикын территори дээрэ хамта дээрээ 12 янзын ургы ургадаг юм.

Һүүлэй үеын ажаглалтаар, 1938 ондо Улан-Удын оршондо эгээн эртэ апрелиин 6-да ургы сэсэглэһэн байна. Харин 1936 ондо аяар нэгэ һараар оройтожо, майн 5-да, энэ сэсэг гаража захалаа һэн.

И. Котов.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын апрелиин [...] номерто 3-дахи хуудаһанда «[...]гадаа бидэнэр ингэжэ тү[...]нэбди» гэһэн статьягай [...] доогуур Бичурын аймагай Во[...]ловай нэрэмжэтэ колхозой [...] даагша Андрей Филиппович [...]тиин гэгшые **Толстихин** гэж[э] һажа уншаха хэрэгтэй.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИП[ОВ]

Арадай демократиин оронуудта Майн урда тээхи мүрысөөн дэлгэрнэ

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

Майн 1-нэй ба болохоёо байгаа профсоюзуудай Бүхэхитадай 7-дохи съездын хүндэлэлдэ орон дотор ажалай мүрысөөнэй дэлгэрһэн тухай «Гунженьжибао» газетэ мэдээсэнэ.

Ажалай патриотическа мүрысөөндэ олон хүдэлмэришэд хабаадана. Гансахан Мукденэй гүрэнэй 94 предприятинуудай 110 мянган хүдэлмэришэд ба албахаагшад мүрысөөндэ оролсобо. Машина бүтээлгын хэдэн олон заводуудай коллективүүд авари гаргангүйгөөр хүдэлмэрилхын түлөө, бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй шанар һайжаруулхын түлөө, металл түргөөр зүһэхэ метод үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө мүрысэнэ.

БОЛГАРИ

Димитрово гэжэ шахтёрско городто дэлгэрһэн Майн урда тээхи мүрысөөндэ олон шахтёрнууд хабаадана. Тэдэнэр ажалай советскэ түрүү методүүдые хэрэглэнэ. Димитр Благоевой нэрэмжэтэ ба сентябриин 7-ной нэрэмжэтэ шахтанууд түрүү шахтанууд болонхой. Тэдэнэр түсэбтэ даалгабаряа амжалтатайгаар үлүүлэн дүүргэнэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ

Кладно городой булад хайлуулдаг заводой хүдэлмэришэдэй Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй амжалтанууд тухай «Млада фронта» газетэ мэдээсэнэ. Заводой вальцовщигууд үдэр бүри түсэбһөө гадуур олон арбаад тонно прокат үгэнэ. Кладненска металлургнууд магнитогорско булад хайлуулагшадай дүй дүршэлые шудалан нэбтэрүүлнэ гэжэ газетэ мэдээсэнэ.

Апрелиин 15. (ТАСС).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23. заместителя редактора—7-85. отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00318. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.